

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NABODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Plodni stiki z Belgijci

Zaključek uradnega obiska državnega sekretarja Koče Popovića in prvi razgovori med delegacijama naše SZDL in belgijskimi socialisti

(OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

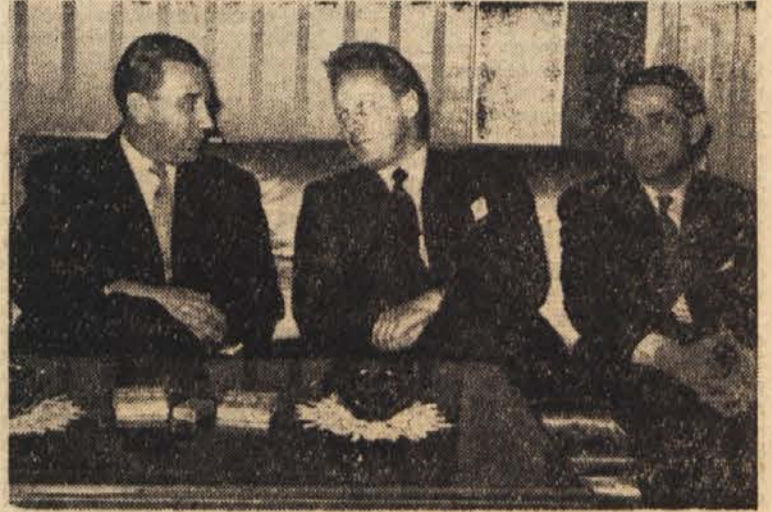
Bruselj, 8. marca. Sinoči je bil končan tridnevni uradni obisk državnega sekretarja Koče Popovića v Belgiji, med katerim je prišlo do izraza prisrčno prijateljstvo med obema deželama. Popoldne je Koča Popović obiskal predsednika vlade Van Aekera, s katerim sta se kake tri ure prisrčno pogovarjala. Opoldne je zunanji minister Spaak priredil svojemu gostu kosilo, ki so se ga udeležili mnogi politični in drugi javni delavci. Veleposlanik Javorski

pa je priredil državnemu sekretarju Koči Popoviću sprejem, ki se ga je udeležilo 400 povabljenecv. Ob koncu svojega obiska v Belgiji je priredil državni sekretar Koča Popović svojemu gostitelju ministru Spaaku večerjo, na kateri so bili tudi člani delegacije SZDLJ z dr. Vladimirov Bakarićem na čelu. Delegacija SZDLJ se je danes začela razgovarjati z delegacijo Socialistične stranke Belgije. V delegaciji SZDLJ so ra-

zen njenega vodje dr. Vladimira Bakarića še Miloš Minić, Milijan Neoričić in Marija Vilfan. Popoldne so se razgovori nadaljevali. Z jugoslovanske strani se jih udeležuje tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Posvečeni so splošnim problemom socialističnih in delavskih gibanj ter njihovim nalogam v sedanjem boju za krepitev koeksistence na svetu. Na obeh straneh so izrazili prepričanje, da bo prišlo med obiskom do pristrčne izmenjave mnenj o raznih pereh vprašanj in dogodkih v mednarodnem razvoju. To bo pravzaprav nadaljevanje prakse, ki se je že doslej izkazala za zelo koristno. V obdobju po lanskih razgovorih v Beogradu so se v Evropi in po svetu izvršili zelo važni dogodki, ki so zapustili globoke sledove v razvoju mednarodnega političnega položaja. Tako se je pokazala potreba, da SZDLJ in Socialistična stranka Belgije izmenjata svoja mnenja in vtise o vseh teh dogodkih in okviru svobodne in enakovredne razprave brez vsiljevanja lastnih gledišč. Van Acker je priredil danes delegaciji SZDL slovesno kosilo, ki so se ga udeležili razen gostov vodilni predstavniki socialističnega gibanja v Belgiji. Zvečer je bila v veliki dvorani Palače lepih umetnosti v Bruslju odprta razstava slik in kipov jugoslovanskih umetnikov, ki so se je poleg članov delegacije SZDLJ udeležile tudi mnoge ugledne osebnosti belgijskega političnega in kulturnega življenja. O. Miličević

Predsednik Tito na proslavi Dneva žena

Sinoči je bila na Kolarčevi univerzi v Beogradu svečana akademija v proslavo 8. marca, mednarodnega dneva žena. Na svečanosti so bili predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko Broz, tovariši Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Petar Stambolić, Jovan Veselinov s soprogi, Djuro Salaj, Spasenija Čana Babović in drugi politični in javni delavci. O pomenu 8. marca in vlogi žene v naši družbi je govoril sekretar SZDL Beograda Milčič Bugarčić, nato pa je bil umetniški program, v katerem sta sodelovala simfonični orkester beogradske Filharmonije in zbor Radia Beograda.

Norveški minister za socialno politiko Gudmund Harlem, ki se zaradi beguncev iz Madžarske muči v Beogradu, je bil predvčerajšnjim tudi pri podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Aleksandru Rankoviću

V Gazi in Šerm el Šejku vihra zastava varnostnih sil OZN

V Gazi tudi del našega odreda - V Kairu in Gazi napovedan Hammarskjöldov obisk

New York, 8. marca (Tanjug). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je obvestil Generalno skupščino o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja. S tem je bilo zadoločeno prvi izmed njenih dveh resolucij z dne 2. februarja. Generalna skupščina je sprejela pravzaprav 7 resolucij, v katerih je zahtevala brezpogojni umik izraelskih čet. Dne 2. februarja je zahtevala, da varnostne sile OZN zasedejo demarkacijsko črto med Izraelom in Egiptom. Hammarskjöld je že ukrenil vse potrebno, da bo zadoločeno tudi tej resoluciji.

Egiptovski zunanji minister Favzi ostane v New Yorku do ponedeljka in najbrž bodo dotlej uredili tudi vprašanje Hammarskjöldovega potovanja v Kairo in Gazo, ki ga presoja večina dele-

gacij kot važno in koristno pobudo. Gazo, 8. marca. (Tanjug.) Po 125 dneh izraelske okupacije so včeraj popoldne odšli iz Gaze še zadnji izraelski vojniki. V mesto Gazo je prvi vkorakal norveškodanski bataljon, potem se mu je priključil tudi del jugoslovanskega odreda. Ljudje so priredili vojakom OZN prisrčen sprejem. Takoj po prihodu jugoslovanskega odreda v mesto je bil na jugoslovanskem poveljstvu administrativni guverner Gaze in je izrazil zadovoljstvo prebivalstva, ker so prišli v mesto tudi jugoslovanski vojniki. Zasedba tega področja po varnostnih silah OZN je potekla mirno. Za vojaškega guvernerja Gaze je bil imenovan podpolkovnik Karel Engholm, poveljnik dansko-norveškega bataljona.

Izraelske enote so ob umiku razstrelile posamezne objekte v Rafi in v Gazi. Porušena je tudi železniška proga od Han Juessa do Gaze. Poveljnik varnostnih sil general Burns je včeraj pozval prebivalstvo Gaze, naj ohrani mir in pomaga enotam OZN v izpolnjevanju njihove naloge. Policijska ura ostane za sedaj še v veljavi. Organizacija OZN za begunce bo skrbela za prehrano prebivalstva. Varnostne sile OZN so prevzele tudi upravo. Izraelske čete, ki so razporejene vzdolž Akabskega zaliva, so se danes popoldne umaknile iz Šerm el Šejka. Mesto so prevzele varnostne sile OZN. Menijo, da bo umik izraelskih enot s področja Akabskega zaliva končan v nekaj dneh.

Še poslednja pripomba New York, 8. marca. (AP.) Izraelska zunanja ministrica Golda Meir, ki je sinoči odpotovala iz New Yorka, je novinarjem izjavila, da bi vrnitev egiptovskih enot v Gazo poslabšala položaj in da si v tem primeru »Izrael pridržuje pravico do obrambe«.

Izraelska nacionalistična stranka Herut je sinoči v središču Tel Aviva organizirala velike demonstracije proti »kapitalistični vladni politiki«. Demonstranti so zahtevali, naj vlada odstopi.

Zdaj vprašanje prekopa

Kairo, 8. marca (Radio Kairo). Ko bodo vojaški tehniki do jutri pripravili razstrelivo z remorkerja »Edgar Bonnet«, zadnje ladje, ki je še ostala v prekopu, kar bodo storili v 24 urah, bo ladjeve OZN takoj začelo dvigati ta remorker, nato pa bodo skozi Suez že lahko plule ladje do 10.000 ton. Že jutri bodo krenile iz Port Saída proti Suezu tri ladje. Egiptovska 300-tonska ladja »Ramzes« pa je, že 17. februarja preplula ves prekop.

London, 8. marca (Tanjug). V pričakovanju obnovljenega prometa po Sueskem prekopu si Velika Britanija še močneje prizadeva, da bi s posredovanjem Hammarskjöldova doseglja začasen sporazum z Egiptom o plovi po Suez. Kakor je v parlamentu povedal zunanji minister Selwyn Lloyd, se zaupne razprave s Hammarskjöldom nadaljujejo, ni pa znano, ali so na njih dosegli kak napredek. Velika Britanija se hkrati dogovarja tudi z »deželami, zainteresiranimi na plovi po Suez«. Sporazum z Egiptom pa otežujejo predlogi Velike Britanije, ZDA, Francije in Norveške o plačevanju pristojbin za plovo po prekopu. Po začasnem sporazumu naj bi po načrtu štirih vlad dodelili polovico taks Egiptu, ostalo pa naj bi hranila svetovna banka, dokler ne bi sveskega vprašanja dokončno uredili.

Selwyn Lloyd je na sestanku z novinarji govoril o »bistvenih stvareh« Bližnjega vzhoda. Predvsem bi bilo treba obnoviti dejanski mir na mejah med Izraelom in arabskimi deželami, doseči kompromis o stalnih mejah med temi deželami, urediti vprašanje palestinskih beguncev, sporazumeti se o izkoriščanju reke Jordana in na koncu zagotoviti obema stranema ustrezen poročila. Britanska vlada v načelu ni protitermu, da bi ustanovili stalne mednarodne sile OZN, ki bi nadzorovale mir na Bližnjem vzhodu.

IZMENJAVA MISLI

o dosedanjem zadovoljivem razvoju stikov med našo deželo in Belgijo in o občin mednarodnih vprašanjih

Bruselj, 8. marca (Tanjug). — Nocoj so v Bruslju objavili uradno poročilo o razgovorih državnega sekretarja Koče Popovića z zunanjim ministrom Henri Spaakom. Poročilo se glasi:

Državni sekretar za zunanje zadeve FLR Jugoslavije Koča Popović je uradno obiskal Belgijo, da bi tako vrnil obisk zunanega ministra Belgije Paula Haenja Spaaka, ki se je mudil v Beogradu v aprilu 1956.

Med tem obiskom je bil dne 7. marca 1957 v zunanjem ministristvu daljši sestanek Koče Popovića s Paulom Henrijem Spaakom. Med tem sestankom, ki je potekel v zelo prisrčnem vzdušju, je prišlo do plodne izmenjave mnenj o vrsti pereh vprašanj s področja mednarodne politike. Ministra menita, da so občasni sestanki na tej ravni zelo koristni in da je zato dobro, da bi pri-

šlo kdaj pa kdaj do njih tudi v prihodnje.

Ob tej priložnosti sta ministra tudi ugotovila, da so se dosedanj stiki med FLR Jugoslavije in kraljevino Belgijo razvijali v zadovoljstvo obeh dežel in sta izrazila željo, da bi se ti stiki še zboljšali in poglobili.

Tega sestanka sta se razen državnega sekretarja Koče Popovića z jugoslovanske strani udeležila tudi pooblaščenji veleposlanik FLRJ v Belgiji Mihajlo Javorski in načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Jože Zemljak. Z belgijske strani sta se sestanka udeležila razen zunanega ministra Spaaka generalni sekretar v zunanjem ministristvu veleposlanik Scheyven in generalni direktor političnega oddelka zunanega ministra veleposlanik Delvaux de Fenffe.

Del beguncev iz Madžarske

se bo odselil na Norveško in Švedsko

Beograd, 8. marca (Tanjug). Norveški minister za socialno politiko Gudmund Harlem in predsednik odbora za skrb za madžarske begunce na Norveškem Sigurd Halvorsen sta bila včeraj pri podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Aleksandru Rankoviću in državnemu sekretarju za zunanje zadeve Svetislavu Stefanoviću. Dopolodne se je Sigurd Halvorsen z našimi funkcionarji razgovarjal o odselitvi madžarskih beguncev na Norveško. Norveška je pripravljena sprejeti okrog 200 beguncev, vendar bo o tem dokončno sklepala še norveški parlament. V Jugoslavijo bo 12. marca prispela posebna norveška komisija treh članov, ki bo poskrbela za odselitev beguncev.

Beograd, 8. marca (Tanjug). — Iz Stockholma so davi prispeli štirje švedski zastopniki, ki so se začeli s pristojnimi jugoslovanskimi predstavniki pogajati za stran tistih madžarskih beguncev, ki se želijo nastaniti na Švedskem. Jutri in pojutrišnjem bo

prišlo še nekaj švedskih predstavnikov, ki bodo skrbeli za preselitev madžarskih beguncev, če bo sklenjen pričakovani sporazum. To skupino švedskih funkcionarjev vodi pomočnik generalnega direktorja švedske uprave za delovno silo. Švedski predstavniki si bodo ogledali tudi nekatere sprejemne centre za begunce.

Stiki naših parlamentarcev

s člani britanske vlade in Spodnjega doma

London, 8. marca (Tanjug). — Jugoslovanska parlamentarna delegacija je včeraj obiskala v Spodnjem domu predsednika angleške vlade Macmillana. Srečanje je poteklo v prijateljskem vzdušju. Na njem je Macmillan obujal spomine na svoja srečanja s predsednikom Titom med vojno, ko je imel predsednik Tito razgovore v Italiji z ministrskim predsednikom Churchillom.

V prostorih Spodnjega doma so priredili včeraj popoldne naši parlamentarni delegaciji sprejem. Na njem je goste iz Jugoslavije pozdravil podpredsednik Spodnjega doma Charles Macadrew. Za dobrodoščilo se je zahvalil vodja

delegacije Moša Pijade. Na koncu pozdravnega govora je izrazil upanje, da bosta sedanji obisk jugoslovanske parlamentarne delegacije v Veliki Britaniji in bližnji obisk angleške parlamentarne delegacije v Jugoslaviji prispevala k okrepitev stikov med obema deželama.

V četrtek zvečer je priredila angleška vlada v Lancaster Housu naši delegaciji slavnostno večerjo.

Danes si je naša parlamentarna delegacija ogledala univerzitetno mesto Cambridge, zvečer pa je bila na baletni predstavi v sloviti londonski Operi Covent Gardenu.

IZ POROČILA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA O DELU V LETU 1956

UTRDITEV DELAVSKIH SVETOV

osnovna značilnost lanskeoletnih rezultatov

Zvezni izvršni svet je poslal Zvezni ljudski skupščini poročilo o svoji politiki in dejavnosti v letu 1956. O tem poročilu bo razpravljala Zvezna ljudska skupščina sredi marca. V spremnem pismu ZIS, ki ga je podpisal predsednik republike Josip Broz-Tito, je med drugim poudarjeno, da ZIS pričakuje, da bo nudilo to poročilo zadostno podlago za ustrezne sklepe Skupščine.

Prvo poglavje poročila »Družbeni in državni sistem« obsega izčrpane analize dela delavskih svetov, izgradnje komunalnega sistema, družbenega upravljanja na nekaterih področjih in dela državne uprave, na koncu pa naštevajo nekaj osnovnih nalog, ki jih je treba izpolniti letos. Poročilo poudarja, da je lansko leto še bolj potrdilo družbeni in politični sistem Jugoslavije ter prineslo nove izkušnje in pogoje za njegovo nadaljnjo izpopolnitev, kakor tudi za odstranitev posameznih njegovih neogibnih pomanj-

kljivosti. Splošna značilnost uspehov v lanskem letu se zrcali v večji zrelosti in uveljavljanju delavskih svetov in krajevne samouprave, v nadaljnjem razvoju družbenega upravljanja v pravnih, kulturnih in javnih službah, zlasti pa v organizacijski in pravni ureditvi na področju državne uprave. Hkrati je praksa uporabe in razvoja teh ustavnih načel in institucij odkrivala tudi nove probleme, od ureditve katerih je odvisna tako okrepitev in celotna vrednost kakor tudi njihov nadaljnji razvoj.

NOV ZAKON O DELAVSKEM UPRAVLJANJU

V nadaljevanju poročila ZIS analizira zakon o upravljanju gospodarskih podjetij iz leta 1950, ki je imel v dosedanjem razvoju delavskega samoupravljanja važno vlogo. Poročilo ugotavlja, da je dosedanja praksa delavskih svetov prerasla ta zakon z bogastvom svojih oblik in problemov in da je treba z novim zakonom vskladiti stvarno stanje s pravom. Skupna komisija ZIS in Zvezne ljudske skupščine je pripravila dva osnutka zakonov: o delavskem samoupravljanju ter o volitvah delavskih svetov in upravnih odborov. Ta dva zakona moramo v kratkem uveljaviti, kongres delavskih svetov pa bo omogočil, da bodo vsebina teh zakonodajnih aktov ter sploh vloga in delo delavskih svetov in upravnih odborov dobili še večjo pobudo na podlagi izkušenj proizvajalcev in državljanov, ki neposredno in posredno sodelujejo

obravnavanje najvažnejših vprašanj njihove gospodarske dejavnosti, organizacije in notranjih odnosov.

TEMELJNI CILJI GOSPODARSKE POLITIKE

Ko smo določali gospodarsko politiko za lansko leto, je bilo treba upoštevati dejstvo, da je bilo to leto meja med dotedanjo in novo smerjo v razvoju gospodarstva, da je povezovalo elemente prejšnje in bodoče gospodarske politike in da dotedanje faze razvoja z njenimi uspehi in problemi ni bilo moč nenadoma presekati, ne da bi imelo to določene negativne posledice v gospodarstvu. Takšna usmeritev je začrtala gospodarski politiki temeljne cilje, da bi uredili in postopoma stabilizirali razmere na trgu kakor tudi preprečili padanje življenjskega standarda ter dosegli njegovo postopno izboljševanje zlasti v mestih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 9. marca 1957
Precej oblačno, vmes nekaj rahlih padavin. Jutranje temperature med -2 in 3, v Primorju do 6, najvišje dneвне med 7 in 12 stopinj C.
Atlantske frontalne mornje so usmerjene proti severovzhodu in ne bodo vplivale na naše predelo. Severno rusko področje visokega zračnega pritiska se krepi in širi proti Balkanu in Alpam dovaja pa nekoliko hladnejši zrak.

IZ POROCILA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA ZVEZNI LJUDSKI SKUPŠČINI

Gospodarska politika v minulem letu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Spremembe v materialnih odnosih so sodile v temeljne elemente, ki naj bi zagotovili uresničenje ciljev gospodarske politike. Te spremembe so bile predvsem v ukrepih za povečanje blagovnih skladov, zlasti za trg osebne potrošnje s povečanjem proizvodnje in uvoza. Nekateri oblike notranje potrošnje smo omejili, pri čemer je imelo najpomembnejšo vlogo zmanjšanje obsega in sprememba v sestavi investicij. Omejitve potrošnje je zajela tudi področje družbene, zlasti pa proračunske potrošnje. Prizadevali smo si, da bi zavirali naraščanje proračunskih izdatkov in uveljavili večje varčevanje. Politika urejanja potrošnje je bila usmerjena tudi na odstranitev neenakomernosti v naraščanju osebne potrošnje v mestu in na vasi.

Važen činitelj v prizadevanju, da bi povečali proizvodnjo, je bilo tudi uresničevanje širšega programa ukrepov za pospeševanje kmetijske proizvodnje, od česar je bistveno odvisna stabilizacija gospodarstva in gibanje življenjskega standarda. Politika stabilizacije je zajela tudi nujno potrebne spremembe v sistemu gospodarskih instrumentov. Spremembe so šle za tem, da bi čvrsteje usmerili blagovne in denarne tokove na trg in konec koncev zagotovili uresničenje temeljnega cilja gospodarske politike, zlasti pa, da bi podprli politiko stabilizacije. Sestavni del politike stabilizacije so tudi ukrepi za organizacijsko urejanje trga, ki so šli predvsem za tem, da bi zmanjšali število posrednikov v prometu, da bi zboljšali trgovinsko omrežje in da bi trgovino tehnično boljše opremili.

INDUSTRIJA

Lani smo dosegli v primerjavi s predlanskim letom planirano povečanje industrijske proizvodnje za 10 %, v primerjavi z letom 1952 pa za kakih 62 %. Tolikšno povečanje smo dosegli z izkoriščanjem novih industrijskih naprav ter z boljše preskrbo z domačimi in uvoženimi surovinami, kakor tudi z večjo prodajo industrijskih izdelkov v tujini. V mnogih industrijskih panogah in področjih pa še nismo upostavili sodobne organizacije dela. Tu še nismo dosegli racionalnega sodelovanja in specializacije podjetij. Zato so ostale neizkoriščene značilne možnosti za večje izkoriščanje industrijske proizvodnje, za boljše kakovosti ter za zagotovitev večjih blagovnih skladov za notranji trg in izvoz.

KMETIJSTVO

Lani smo uveljavili obsežnejše ukrepe za pospeševanje kmetijstva. Razen večjih investicij so dajali med te ukrepe boljše preskrbo s sredstvi za obnovu, pospeševanje kmetijske službe, razne olajšave in ukrepe za organizacijsko ureditev, kakor tudi za krepitev kmetijskih organizacij. Kmetijstvu smo med drugim zagotovili znatne količine umetnih gnojil in dobrega semena. Znatni prispevek k pospeševanju kmetijske proizvodnje je tudi ureditev upravljanja in uporabe sredstev zveznega, republiških in krajevnih skladov. Kmetijskim organizacijam smo zagotovili celo vrsto gospodarskih olajšav — zboljšali smo njihove denarne razmere, obdržali sistem regresov itd. Vzlic vsem tem ukrepom pa je bila kmetijska proizvodnja lani v primerjavi s predlanskim letom za 12 % manjša, kar je treba pripisati izrazito neugodnemu vremenu.

Zvezni izvršni svet si je prizadeval, da bi centralna investicijska sredstva nalagali predvsem tam, kjer dosežemo z njimi najhitrejši in največji uspehi v povečanju kmetijske proizvodnje. Poseben pomen smo pripisovali

vali splošnim kmetijskim zadrugam. Ukrepi gospodarske politike so šli za tem, da bi splošnim kmetijskim zadrugam omogočili, da bi dobile družbena sredstva z istimi pogoji, kakor jih dobivajo ostale kmetijske organizacije, kolikor imajo zadruge iste pogoje. Razen pomembnejše vloge za drug pri odkupu in prodaji kmetijskih pridelkov se je razširila njihova dejavnost na področju storitev, namenjenih kmetom, kakor tudi vloga organizatorja kmetijske proizvodnje nasploh.

PROMET

Celotni promet je bil lani nekoliko večji od predlanskega, vzlic temu pa je razvoj prometa zaostajal za naraščanjem proizvodnje, notranjega prometa in blagovne menjave s tujino. Zato je bila politika Zveznega izvršnega sveta na področju prometa usmerjena na povečanje prevozne zmogljivosti posameznih panog prometa, na vzdrževanje in obnovo zmogljivosti, zlasti pa na zboljšanje prevoznih sredstev in zmogljivosti na najbolj kritičnih oziroma gubih. Prometnim in gospodarskim organizacijam smo dali širša pooblastila v porabi amortizacijskih skladov in drugih sredstev. Pomemben ukrep za postopno zboljšanje cestnega omrežja je upostavitve republiških, krajevnih in občinskih skladov za ceste, namenjenih predvsem obnovi, modernizaciji in vzdrževanju cestnega omrežja. Sredstva teh skladov so znašala lani kakih 6 milijard.

Generalni direkciji železnic je bilo odobreno, da razpiše licitacije za nakup 1600 vagonov (kot del petletnega programa za nakup železniških sredstev) in omogočili smo ji, da je sklenila pogodbe iz tujih posojil za nakup določenega števila tovornih in potniških vagonov, motornih vozil in reprodukcijskih potrebščin. Pomorskemu in rečnemu prometu smo zagotovili večja domača in tuja sredstva za povečanje prevoznih zmogljivosti, vtem ko bomo s sredstvi, zagotovljenimi v značnem prometu, kupili 6 potniških letal, ki nam jih bodo dobavili letos.

V skladu z gibanjem materialne proizvodnje smo v lanskem letu dosegli približno isti družbeni proizvod kakor predlanskim. Na to je vplivala manjša kmetijska proizvodnja. Zaposlenost v gospodarstvu je bila lani za 3 % večja od predlanske. Če primerjamo proizvodnjo (brez kmetijske) in zaposlenost, lahko ugotovimo, da je lani delovna storilnost nekoliko narasla, čeprav še ne zadovoljivo, ker nismo izkoristili vseh možnosti.

ZUNANJA TRGOVINA

V zunanji trgovini je bila politika Zveznega izvršnega sveta usmerjena na povečanje obsega zunanjetrgovinske izmenjave in na njeno razširitev. Vrednost vsega izvoza je znašala lani 97 milijard in se je v primerjavi s predlanskim letom povečala približno za 10 milijard ali za 12,4 %. K povečanju izvoza je pripomoglo povečanje industrijske proizvodnje, za katero smo zagotovili večji uvoz reprodukcijskih potrebščin, nadalje ugodnejša konjunktura na svetovnem trgu ter razširitev trga na vzhodnoevropske dežele in na vrsto dežel v Aziji in Afriki. Vrednost našega uvoza je znašala lani 142,2 milijarde in je v primerjavi s predlanskim letom narasla za 10 milijard oziroma za 8 %.

INVESTICIJE

Celotni obseg investicij se je zmanjšal lani za kakih 17 milijard oziroma v primerjavi s predlanskim letom približno za 5 %. Obseg investicij je nekoliko večji, kakor je predvideval družbeni plan, kar pa ni motilo osnovnih proporcev v gospodarstvu. Celotne družbene investicije so znašale lani 405 milijard 600 milijonov proti 422 milijardam 200 milijonov predlanskim. V sestavi investicij se je zmanjšal delež industrije in rudarstva od 49,8 % predlanskim na 41,6 % lani, vtem ko je delež kmetijstva narasel od 5,6 na 8,3 %. Težišče investicij v industriji in rudarstvu je bilo na izgradnji energetskih objektov in na dograditvi objektov, ki smo jih začeli graditi že prej. Nekaj sredstev smo dali tudi za obnovo in modernizacijo zmogljivosti. Kmetijstvu namenjena sredstva smo dali predvsem za melioracije in mehanizacijo. Med drugim je dobilo naše kmetijstvo lani kakih 3700 traktorjev ter znatno število velikih in srednjih kmetijskih strojev, vozil in razne opreme.

Lani smo investirali v družbeni standard 74 milijard 500 milijonov ali 18,4 % vseh investicijskih sredstev. Znatno smo povečali investicije v stanovanjsko izgradnjo. Zaradi zapoznitve v sestavljanju planske, prepoznih pri-

prav in pomanjkljivosti v gradbeništvu pa razpoložljivih sredstev stanovanjskih skladov nismo v celoti izkoristili.

PERSPEKTIVNI PLAN

Ena izmed nalog gospodarske politike je bila lani zagotovitev pogojev za krepitev sistema samoupravljanja v gospodarstvu in na ostalih področjih družbenega življenja, kar je terjalo ustrezne ukrepe v gospodarskem sistemu. V ta namen smo spremenili način razdelitve dobička. Med letom smo temeljito proučevali probleme plačnega sistema. Posebno pozornost smo posvetili pravilnikom o premijah, tarifnim pravilnikom in normam.

Razen ureditve ostalih skladov smo lani znatno spremenili način zbiranja obratnih sredstev gospodarskih organizacij. Bistvena sprememba v načinu zagovitve obratnih sredstev je nastala sredi leta 1956, ko smo izdali odlok, da se redne potrebe gospodarskih organizacij po obratnih sredstvih krijejo iz lastnega sklada, s kratkoročnimi krediti pa samo izredne in sezonske potrebe. Bistveno smo spremenili tudi sistem kratkoročnega kreditiranja. Te spremembe se zrcalijo v individualni oceni zahtev, kakor tudi v tem, da daje banka kredite za določene posle.

Lani smo z vso vnemo priprav-

ljali perspektivni gospodarski plan za obdobje 1957—1961. Predvsem smo proučevali metodologijo planiranja. Podlaga za to delo so znani gospodarski in politični cilji, ki jih je treba uresničiti v prihodnjem obdobju. Spričo tega je perspektivni plan zajel analizo razvoja gospodarstva v dosedanjem obdobju in priprave na prve orientacijske plane možnega gibanja gospodarstva v prihodnjih petih letih. Na področju industrije smo doslej proučili temeljno gradivo za perspektivne plane po panogah. Analizirali smo dosedanji razvoj kmetijstva in pripravili gradivo za prvi osnutek perspektivnega plana za razvoj te panoge. Podobno smo analizirali in proučili gozdarstvo, gradbeništvo, trgovino, gostinstvo, turizem, obrt in še nekatera gospodarska področja. Zaključili smo delo za analizo gibanja gospodarstva v minulem obdobju. Zdj se ukvarjamo s splošno analizo, ki bo dala pregled dosedanega razvoja gospodarstva in osnovnih problemov.

Zvezni izvršni svet bo upostavil posebno komisijo za proučevanje problema perspektivnega razvoja nerazvitih področij v skladu s splošnim perspektivnim planom. V kratkem bo predložil Zvezni ljudski skupščini program problemov v zvezi s perspektivnim planom.

Z OBČNEGA ZBORA ZDRUŽENJA GRAFIČNIH PODJETIJ

OBSEG DELA JE PORASTEL

vrednost strojev pa je nazadovala

Ljubljana, 8. marca. Danes je bil v palači Grafika redni letni občni zbor Zdrženja grafične industrije Jugoslavije — sekcije za Slovenijo, ki vključuje 27 podjetij grafične in predelovalne industrije. Že na lanskem občnem zboru so kot prvi sprejeli sklep, da glede na nujnost obnove te industrije začne podjetja izdelovati plane obnove.

Z delom so začela vsa podjetja, republiški komisiji pa sta doslej predložila elaborata Casopisno založniško podjetje Ljudska pravica in Mariborska tiskarna. V razpravi so v zvezi z obnovenimi načrti še posebej poudarili, da morajo podjetja paziti, da ne bi zašla preveč v mrtev investicije — zgradbe — in da ne bi zapostavljala še važnejšo obnovo strojne opreme, kajti od grafične industrije se iz dneva v dan terja več in boljše kakovost izdelkov.

Družbeni plan in proračun OLO Celje sprejeta

Celje, 8. marca. — V dvorani Narodnega doma sta se danes sestala oba zbora OLO Celje in razpravljala o predlogu okrajnega družbenega plana in proračuna za letošnje leto. Oba predloga sta bila sprejeta. Najbolj važna je bila razprava o nekaterih kritičnih problemih in negativnih pojavih v gradbeništvu, zlasti še v stanovanjski izgradnji, in prav tako o delitvi dobička med gospodarskimi organizacijami in OLO. Skupščina OLO Celje se je udeležila tudi član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka, podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj in ljudska poslanka Mica Marinko-Slander.

OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA ZDRAVSTVENEGA DRUŠTVA

Oblikovati lik zdravnika

tudi na družbeno-političnem področju

Ljubljana, 8. marca. — Danes so imeli slovenski zdravniki v Ljubljani redni letni občni zbor svojega društva, ki so se ga razen delegatov udeležili številni gostje.

Predsednik društva dr. Drago Mušič je v obširnem poročilu navajal uspehe in probleme društva v minulem letu. Kot pozitivno je ocenil, da so zelo resno prijele za delo podružnice društva, ki so vse leto prejele številna strokovna predavanja, seminarje itd. za strokovni dvig in izpopolnjevanje svojega članstva, razen tega pa so usmerjale zdravnike tudi na širša družbena področja ter tako pomagale oblikovati lik zdravnika kot javnega delavca ne le na strogo strokovnem, temveč tudi na družbeno-političnem področju. Zlasti delavne so bile podružnice v Celju, na Jesenicah, v Mariboru in še ponekod drugod, medtem ko je podružnicam v Ptuj in Murski Soboti otežkočena povezava z večjimi zdravstvenimi centri. Pomanjkljivosti pri delu ljubljanske podružnice pa je bila predvsem v tem, da še ni uspela pritegniti k sodelovanju in na razna predavanja zdravnike splošne prakse, zaradi česar nameravajo v bodoče razpisati tudi anketo o tem, kakšne strokovne predstave si splošni zdravniki predvsem želijo.

sticije — zgradbe — in da ne bi zapostavljala še važnejšo obnovo strojne opreme, kajti od grafične industrije se iz dneva v dan terja več in boljše kakovost izdelkov.

LANI SO DOSEGLI NAJVIŠJO PROIZVODNJO

Slovenska grafična industrija je svoj lanskeletni plan presegla po količini za 15,7 %. Predelovalna industrija je sicer nekoliko (za 1,9 %) nazadovala, a sta skupno kljub temu dali za 9,5 % več izdelkov kot leta 1955. Zlasti veliko so lani natiskali raznih komercialnih tiskovin in obrazcev, kar za 58 % več, knjig so natiskali 41,4 % več, revij za 16 %, časopisov pa za 14 %. Lani so dosegli najvišjo proizvodnjo deloma zaradi boljše organizacije dela, povečanja števila visokokvalificiranih delavcev, uvoza nekaterih novih strojev itd.

VREDNOST GRAFIČNIH STROJEV ZA 16,9 % MANJŠA KOT LETA 1955

Dejstvo, da je sedanja vrednost strojev za 16,9 % nižja kot leta 1955, jasno kaže, da je bil

TEKMOVANJE KMETOVALCEV IZ VSE DRŽAVE

BOGATE NAGRADE za velike donose

Kmetijske zadruge, kmetijski strokovnjaki in organizatorji proizvodnje bodo dobili denarne nagrade in kmetijske stroje

V okviru splošnega prizadevanja, da bi naše kmetijstvo čimbolj napredovalo in da bi tempo njegovega razvoja vskladili z razvojem vsega našega gospodarstva, bo letos organizirano veliko nagradno tekmovanje naših kmetovalcev. Organizirajo ga po dogovoru z Zveznim izvršnim svetom Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic, Glavna združenja zveza FLRJ, Zvezna industrijska zbornica s strokovnimi združenji in Zunanjetrgovinska zbornica.

Namen tega tekmovanja je izraziti v obliki nagrad priznanje vsem kmetijskim organizacijam, kmetijskim strokovnjakom in organizatorjem proizvodnje, ki so z velikimi donosi prispevali k splošnim naporom za povečanje proizvodnje. Tekmovanje bo organizirano po posebnih napotkih, ki jih je izdelala skupina kmetijskih strokovnjakov pod vodstvom generalnega sekretarja Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic inž. Vojina Popovića.

KDO SI PRIDOBIVAJE PRAVICO DO NAGRADE

V tekmovanju bodo lahko sodelovale vse kmetijske organizacije in vsi kmetje, če so člani splošnih kmetijskih in specializiranih zadrug. Sodelovalci bodo lahko tudi ekonomije splošnih kmetijskih zadrug, kmetijska posestva, kmetijske delovne zadruge in druge delovne organizacije, kakor so kmetijske šole, inštituti itd. Zlasti pa bodo lahko tekmovali obrtni velikih kmetijskih posestev.

CIM VEČJI DONOS — TEM VEČJA NAGRADA

Pri pšenici bodo nagradi tisti pridelovalci, ki bodo pridelali najmanj 27 metriških stotov na hektar. Nagrada bo znašala v znesku 70.000 din, če bodo pridelali nad 30 metriških stotov, pa 100 tisoč din. Nagrade progresivno naraščajo, tako da znašajo pri donosu nad 45 metriških stotov na hektar 700.000 din.

Pri koruzi bodo nagradi tisti pridelovalci, ki bodo pridelali najmanj 45 metriških stotov na hektar. Nagrada bo znašala tudi 70.000 din, če znaša donos nad 65 metriških stotov pa 700.000 din. Socialistična gospodarstva, ki se prijavijo za tekmovanje, lahko dobe nagrado, če pridelajo najmanj 27 metriških stotov, toda na površini 80 ha v žitnodolnih ali 40 ha v nežitnodolnih področjih.

Nadalje je za vse udeležence tekmovanja predvideno, da bodo nagradi tisti, ki bodo pridelali na določenih površinah povprečno po 250 metriških stotov krompirja, 500 metriških stotov sladkorne pese, 20 metriških stotov sončnice, 80 metriških stotov konoplje in 10 metriških stotov bombaža na hektar. Za vsa so predvidene nagrade kakor za pridelovalce pšenice in koruze. Tudi tu nagrade progresivno naraščajo, tako da bo znašala nagrada na primer za donos krompirja nad 400 metriških stotov 400 tisoč dinarjev.

Nagrade bodo dobivali tudi živinorejci, ki redno molze krave, če da krava bodo znašale 100.000 do 400.000 din. Podobne nagrade so predvidene tudi za ostale panoge. Vse nagrade pripadajo udeležencem tekmovanja in ne gredo v nobene sklade podjetij.

NAGRADE NAJBOLJSIM ZADRUGAM

Razen tega bodo dobile posebne nagrade tudi kmetijske zadruge, ki bodo v letu 1957 s svojimi akcijami zajela največje površine ali število živine, oziroma, ki bodo dosegle največje uspehe v organizaciji proizvodnje in v sodelovanju s individualnimi pridelovalci. Nagrade bodo tudi tiste zadruge, ki bodo zbrale v tekmovanju največ pridelovalcev. Dobile bodo traktorje, mlatiline, kamione in razne druge kmetijske stroje. Posebno bodo nagrade tudi najbolje kmetijske organizacije, kmetovalci, strokovnjaki ali organizatorji akcij. Zanje so predvidene nagrade v znesku 1.000.000 din, kakor tudi nagrade v obliki avtomobilov, motociklov, brezplačnega obiska svetovne razstave v Bruslju in pod. Najboljši individualni pridelovalci bodo dobili razen denarnih nagrad tudi kmetijske stroje in reprodukcijske potrebščine.

ORGANIZACIJA TEKMOVANJA

Razen glavnih tekmovalnih komisij bodo te dni upostavljene republiške, okrajne in občinske komisije kot organi, ki bodo vodili in organizirali tekmovanje. Občinske komisije bodo ugotavljale uspehe okrajne oziroma republiške komisije pri določanju nagrad. Skupina strokovnjakov pri glavni komisiji pa bo vse leto spremljala tekmovanje.

M. R.

SESTANEK V ZVEZNEM IZVRŠNEM SVETU

NOVI ZAKONI

ki naj izpolnijo naš pravni sistem

Beograd, 8. marca (Tanjug). Sekretar za zakonodajo v Zveznem izvršnem svetu dr. Leon Geršković je na današnjem sestanku z novinarji govoril o delu v zvezi s pripravljanim novih zveznih zakonov, ki naj izpolnijo naš pravni sistem. Pripravlja se kakih 50 novih zakonov. Program je tako obširen, da ni moč pričakovati, da bi ga uresničili že letos. Razen tega pa bodo tudi pripravne volitve v Zvezni ljudski skupščini ter drugi napovedani družbeni in politični dogodki vplivali na naš zakonodajni program.

V prvo skupino prioritentnih zakonov so prišli zakonski osnutki, ki so jih pripravile skupne komisije Zveznega izvršnega sveta in Zvezne ljudske skupščine.

Gre za osnutek zakona o invalidskem zavarovanju, o pokojninskem zavarovanju, o zdravstveni službi, o vzdrževanju v gospodarstvu, o javnih uslužbenih, o spremembi kazenskega zakona, o gospodarskih prestopkih, o šolanju strokovnih kadrov, o finansiranju službe za posredovanje dela, o inšpekciji dela in o higienski in tehnični zaščiti dela. Razen tega se nam obetajo še zakoni o

Seja komisije za reformo šolstva

V Zvezni ljudski skupščini bo danes seja komisije za reformo šolstva, na kateri bodo razpravljali o predlogu za predšolsko vzgojo, predlogu za izpopolnjevanje srednješolskih vzgojiteljev ter predlogu za izpopolnjevanje predavateljev v strokovnih šolah.

Seja izvršnega odbora Jugoslovanske investicijske banke

Izvršni odbor Jugoslovanske investicijske banke je na svoji seji v četrtke odobril investicijska posojila več rudnikom, med njimi rudniku »Kočevje« 291 milijonov, nadalje koksarni »Boris Kidričev« v Lukavcu, vinarskemu podjetju »Tikevš« iz Kavadarcev, Opekarni v Gornji Radgoni in drugim podjetjem in industrijam. Odobrili so tudi posojila nekaterim hotelom. Izvršni odbor je sklenil razpisati natečaj za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada, s katerimi naj bi omogočili nadaljnjo preskrbo potrošnikov plina. Sprejeli so še več drugih sklepov.

združenstvu in bankah, o razdelitvi skupnega dohodka, o obrti in o plačah v gospodarstvu.

Sekretariat za zakonodajo ZIS mora pripraviti osnutke zakona o volitvah, o ustavnih sodiščih in zaščiti zakonitosti, ustavni zakon o temeljnih družbenih in gospodarskih ureditvah, zakon o referendumu, o krajevni samoupravi, o avtorskem pravu ter o zemljišču in obligacijah. Razen teh zakonov s področja političnega, družbenega in gospodarskega življenja pripravljajo komisije še več zakonov s področja pravosodja, gospodarstva, prosvete, socialne politike itd. Sekretariat za pravosodje bo pripravil osnutek zakona o izvršbi, o izvenpravnem postopku, o gospodarsko-pravnem sporu in o povrnitvi škode, ki jo napravijo gospodarske organizacije. Sekretariat za splošne gospodarske posle bo pripravil tudi osnutke zakona o družbenem planu in o gospodarskih organizacijah ter zakona o delavskem samoupravljanju in nedovoljeni konkurenci. Dobili bodo tudi zakon o proračunskih skladih, davku na dohodek, takсах, finančni inšpekciji in zavarovanju ter več strokovnih zakonov, med njimi gradbeni zakon, zakon o projektiranju, zakon o rudarstvu in o industrijski lastnini. Na prosvetnem področju bo najvažnejši zakon o šolstvu, obeta pa se nam tudi zakon o arhivih.

Ustanovljeno je Združenje živilske industrije

Včeraj so v Opatiji ustanovili Združenje živilske industrije Jugoslavije. Za predsednika je bil izvoljen direktor osiješke tovarne sladkorja Ivan Spika. Nova ustanova združuje tri dosedanja združenja: industrije škroba, industrije sladkorja in industrije olja.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET O NAŠI ZUNANJI POLITIKI

Poglobitev stikov z vsem zunanjim svetom po načelih aktivne miroljubne koeksistence

Beograd, 8. marca. Zvezni izvršni svet je predložil Zvezni ljudski skupščini redno letno poročilo o zunanji politiki Jugoslavije v letu 1956. To poročilo bo obravnavala Zvezna ljudska skupščina na bližnjem zasedanju.

Poročilo ugotavlja, da se je dejavnost Jugoslavije v letu 1956 gibala po že določenih smernicah njene zunanje politike. Naša vlada je lani večkrat izmenjala mnenja z najvišjimi predstavniki cele vrste drugih držav o posameznih vprašanjih mednarodne politike. Lani smo uredili tudi še nekatere stike z državami Vzhodne Evrope. Izvršni svet meni, da izpolnitev načel, izraženih v deklaracijah, ki sta bili sprejeti v Beogradu in Moskvi v letih 1955/56 o stikih med socialističnimi državami, ustreza medsebojnim koristim teh držav in splošnim koristim miru. Vlada meni, da razlike v gledanju na posamezna vprašanja ni da bi morale biti ovira za razvoj teh stikov ter vplivati na stopnjo in obseg medsebojnega sodelovanja.

Glede zahodnih držav si je naša vlada prizadevala, da bi svoje stike še bolj razširila in okrepila po načelih neodvisnosti in enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmišavanja v notranje zadeve, splošnih koristi miru in čim širšega razvoja mednarodnega sodelovanja. Poročilo z zadovoljstvom ugotavlja, da nobena večja odprta vprašanja iz mednarodnih stikov s posameznimi državami niso ovirala razvoja prijateljskega sodelovanja v omejenih okvirih in da je bil dosežen v tem razvoju nadaljnji napredek.

Za lansko leto je bila značilna krepitev dejavnosti glede razvijanja naših gospodarskih stikov s tujino. Razširili smo jih tako po številu, kakor po njihovi vrsti. Dejavnost Jugoslavije na gospodarskem torišču je prišla do polnega izraza ne samo v ureditvi dvostranskih stikov, marveč tudi v naši dejavnosti v mednarodnih gospodarskih organizacijah kakor tudi v postopnem obravnavanju raznih oblik večstranskega gospodarskega sodelovanja.

JOŽE BRILEJ OB ZAKLJUČKU ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Mirno poravnavanje sporov v okviru OZN se uveljavlja že mimo blokovskih interesov

New York, 7. marca. S končnim umikom še zadnjih invazijskih čet z egiptovskega ozemlja je zaključeno 11. zasedanje Generalne skupščine OZN. Na dnevnem redu je bilo mnogo vprašanj velikega mednarodnega pomena — napad na Egipt in obnovitev miru na Srednjem vzhodu, tragični dogodki na Madžarskem, Ciper, Alžir, zahodni Iran in druga, ki pričajo o bojih in naporih kolonij ter odvisnih de-

žel ter narodov, da bi dosegli neodvisnost, vprašanja gospodarskega razvoja nerazvitih držav in mednarodnega gospodarskega sodelovanja nasploh, pravic človeka itd.

Stiri mesece so predstavniki 80 držav obravnavali probleme in pojasnili stališča svojih vlad, skrbno formulirali predloge, določali taktiko in iskali kompromisne izhode že v odborih, na skupinskih sestankih in v pogovorih po hodnikih ter naposled z glasovanjem v skupščini določali končna stališča. Takšno delo Generalne skupščine, gledano v celoti, in njegovi sadovi prikazujejo zgledno sliko političnega položaja na svetu in tistih temeljnih težnjah, ki delujejo v njegovem razvoju. Zato se je naš dopisnik obrnil na vodjo jugoslovanske delegacije veleposlanika Brileja in ga naprosil, naj mu opiše svoje vtise o delu in sadovih enajstega zasedanja.

Vprašanje: Katera je po Vašem mnenju glavna značilnost tega zasedanja Združenih narodov?

Odgovor: Enajsto zasedanje Generalne skupščine OZN je bolj kakor katerikoli drugo prejšnje potrdilo razvijanje pozitivnega procesa v mednarodnem političnem položaju in mu bo dalo nove pobude.

V raznih oblikah in na najrazličnejše načine, včasih zelo konkretne, je prišlo na enajstem zasedanju do izraza spoznanje, da v pogojih ravnotežja sil na svetu in čedalje večje rušilne moči atomskega orožja mednarodnih problemov ni moč obravnavati z vojno ne s kakršnim koli drugim enostranskim vsiljevanjem izhodov in da je treba torej obravnavati spore miroljubno s pogajanjem, slonečimi na ustanovni listini OZN in na njenem duhu. To je spoznanje, ki je malone povsem zmazalo v Generalni skupščini, prišlo do popolnega izraza: v uspešni zaustavitvi napada na Egipt ter v dosledni in vztrajni zahtevi, naj se napadale čete umaknejo z egiptovskega ozemlja, in v obnovitvi miru v tem delu sveta. Na drugačen na-

čin, manj dramatično je prišlo to spoznanje do izraza med debato o Cipru in Alžiru, posredno pa tudi, ko je skupščina obravnavala tragične dogodke na Madžarskem itd. Hkrati je bilo tudi jasno, da nekaterih vprašanj ni moč urediti kar čez noč, marveč šele

Dr. Jože Brilej

postopoma, in da bo treba še mnogo dobre volje in prizadevanja ne samo neposredno zainteresiranih držav, marveč tudi vse mednarodne skupnosti, predvsem pa samih Združenih narodov.

Držec se dosledno tega spoznanja je začela skupščina obravnavati tudi eno-izmed temeljnih dolgoročnih vprašanj — razorožitve. Ne moremo reči, da je bil v obravnavanju tega vprašanja dosežen kak znanjši uspeh. Značilno pa je, da je skupščina na tem zasedanju prvokrat opustila zasedanje na vseobsegajočih in nadvse propagandističnih načrtih in sprejela metodo bolj realističnega postopnega obravnavanja.

Ob napadu na Egipt so se srečale tudi ZDA in SZ

Vprašanje: Ali je prišlo torej blokovo obravnavanje posameznih problemov na tem zasedanju manj do izraza, kakor na prejšnjem?

Odgovor: V manjšem številu problemov je prišlo blokovo obravnavanje precej do izraza že v začetku ali pozneje v debati, n. pr., ko je skupščina obravnavala sprejem novih članov, vprašanje Koreje, sovjetsko intervencijo na Madžarskem in vmešavanje ZDA v notranje zadeve Vzhodne Evrope. V večini ostalih problemov pa obravnavanje ni bilo blokovo in zato je bilo konstruktivno, kar kažejo tudi sadovi. Omenil sem že napad na Egipt, Ciper, Alžir in razorožitve, ko so bile resolucije sprejete soglasno. Še več, po mojem mnenju je zelo značilno dejstvo, da so v vprašanju napada na Egipt kar pomeni v vprašanju vojne ali miru, prešli prek blokovskih pregrad, da sta se ZDA in ZSSR ne glede na njune osebne koristi znašli na isti strani proti agresiji. Ze samo to dejstvo mora po-

zitivno vplivati na nadaljnji razvoj mednarodnega položaja. Ne da bi hotel povzemaniti preveč daljnosežnih sklepov iz tega, toda po mojem mnenju drži, da so tu splošno koristi prvokrat zmazale nad koristimi posameznih blokov. Če bi vzporedno s tem prišlo tudi do naprednejšega razvoja odnošajev v Vzhodni Evropi v smislu beograjske in moskovske deklaracije, bi lahko po pravici pričakovali pospešitve postopnega procesa odmiranja blokov.

Vprašanje: Ali lahko torej sklepamo, da se je vloga OZN po tem zasedanju povečala?

Vloga OZN v ohranitvi miru in v miroljubnem obravnavanju mednarodnih sporov se je znatno povečala in se v pozitivnem smislu kvalitativno spremenila. OZN je svet svoj čas pojmoval kot mednarodni forum za široko izmenjavo mnenj, pozneje pa kot inštrument, ki naj koristi ohranitvi miru in okrepitvi mednarodnega sodelovanja. OZN je ostala prvo in drugo. Toda kva-

litivna sprememba v njeni vlogi je v tem, da je postala še samostojnejši činitelj, ki dela po ustanovni listini in v njenem duhu za pozitivno obravnavanje mednarodnih zadev.

Ta sprememba je na eni strani sad splošno priznane dejstva, da ni druge alternative za miroljubno ureditev problemov, na drugi strani pa velik korak v smeri univerzalnosti organizacije. S sprejemom mnogih novih članov so minili časi, ko je lahko ena skupina držav OZN vsiljevala svojo voljo in predloge. Dvajset novih članov je tako zelo spremenilo razmerje sil v OZN, da je izključeno vsiljevanje enostranskih sklepov in da je torej za vsako njihovo pozitivno akcijo potrebna mnogo širša podlaga sporazumevanja. Zdej skoraj sploh ni mesta prejšnjim očitkom nekaterih držav, da služi OZN političnim ciljem ene skupine ali bloka.

V tej zvezi je čedalje važnejša tudi vloga generalnega sekretarja, ki pride čedalje manj v položaj, da uresničuje ta ali oni enostranski sklep OZN. Generalni sekretar ima zdej opraviiti z nalogami, ki uživajo široko podporo in ki so večinoma sad sporazumov. Zato deluje z mnogo večjo avtoriteto in moralno močjo.

V odgovoru na vprašanje, ki se nanaša na delo in vlogo naše delegacije na zasedanju, je to v. Brilej rekel:

Skoraj povsod, kjer smo imeli objektivne razloge za to, se je jugoslovanska delegacija zavzemala za konstruktivne sklepe. V tem smislu je samo v političnih odborih skupaj z nekaterimi drugimi delegacijami predložila osem resolucij, nanašajočih se na važna vprašanja. Vse te predloge je Generalna skupščina sprejela soglasno ali z veliko večino, ko je obravnavala mir na Srednjem vzhodu, razorožitve itd. Zato lahko rečemo, da so takšna prizadevanja jugoslovanske delegacije v OZN visoko cenili, tudi, kadar so v skladu z načeli jugoslovanske politike nasprotovala blokovski mu obravnavanju problemov, kakor je bilo v debati o Madžarski. Na splošno menim, da lahko rečemo, da je enajsto zasedanje Generalne skupščine opravičilo vero v OZN, ne samo jugoslovanskih narodov, marveč velikega dela človeštva.

Popolna volilna zmaga Kongresne stranke v Indiji

New Delhi, 8. marca (AP). — Na parlamentarnih volitvah v skupščini indijskih držav je dobila Nehrujeva Kongresna stranka v volilnih enotah, kjer je glasovanje končano s 70 % poslanskih mest. Kongresna stranka je dobila že 507 poslanskih mandatov. Narodnosocialistična stranka 39, komunisti 21, stranka »Jan Sang« 19, neodvisni 87, razne druge stranke pa 23 mandatov. Doslej je glasovala polovica vseh volivcev. Na teh volitvah bodo izvolili 2206 novih poslancev za 13 deželnih skupščin in za osrednji parlament Indijske unije.

Z VSEH STRANI SVETA

SZ VOHUNI NA ESTONSKEM

Moskva, 8. marca. (Tanjug). »Pravdas in »Izvestij« poročata o razkrinkavanju in aretacijah vohunov, ki so v zadnjem času prihli iz Švedske. Med zaustavljenih teh vohunov so ugotovili, da je švedska obveščevalna služba v povezavi z ameriško zadržala ilegalno pošiljala svoje agente na sovjetsko ozemlje. Nekaterim izmed njih se je posrečilo, da so se povezali z drugimi tujimi agenti v Estonski republiki.

Lukanov o stikih z našo deželo

Moskva, 8. marca. (Tanjug). — »Novoje Vremja« objavlja razgovor svojega dopisnika z bolgarskim zunanjim ministrom Karlom Lukanovim, ki se je nedavno v bolgarsko vladno delegacijo mudil v SZ. Lukanov je rekel, da si Bolgarija že več let prizadeva izboljšati in nadalje razvijati prijateljske stike z Jugoslavijo in da je bil v tem oziru dosežen precejšen napredek, doseči pa je moč še več. To, da glede nekaterih vprašanj obe drželi nimata enakih stališč, »nas ne sme motiti, da ne bi tovariško sodelovali v tem, kar je koristno za obe strani.

Novi madžarski veleposlanik v Beogradu

Beograd, 8. marca. (Tanjug). — Včera popoldne je prispel v Beograd novi madžarski veleposlanik v Jugoslaviji Lajos Csebi. Na zemskem letališču ga je sprejel šef protokola DSZZ Dalibor Soldatić.

MADŽARSKA ARETACIJE PETŮFIJEVCV

Budimpešta, 8. marca. V Solnoku so aretirali več članov neke soborovne protirevolucionarne organizacije, ki je nameravala lani 15. marca na obličnica Petöfi-jevcva vstajati napasti Budimpešto. Člani te organizacije so hoteli izvesti upor ter so razpolagali z velikimi količinami skritega orožja.

POLJSKA POSVETOVALNI CENTER ZA DELAVSKE SVETE

Varšava, 8. marca. (Radio Varšava). Na univerzi v Varšavi so ustanovili posvetovalni center za delavske svete. Njegovi člani bodo dajali nasvete in pojasnila s področja politične ekonomije, upravnega prava, javnega prava, ekonomske podjetij in delovnega prava.

ZAHODNA NEMCIJA PRVI MANEVRI

Bonn, 8. marca. (Reuter). Obrambno ministrstvo je objavilo, da bodo letos v Zahodni Nemčiji vojaški manevri. To bodo prvi manevri po 18 letih. Začeli se bodo, kakor hitro bodo izpolnjeni, divizije dosegle 80% svoje moči. Zahodnonemška vojska šteje zdej 90.000 vojakov. Do konca leta naj bi jih imela 120.000, vtežitvi tudi dve oklepnii diviziji. Leta 1961 naj bi imela Zahodna Nemčija po mednarodnem sporazumu 350.000 vojakov.

JEMEN BRITANSKI NAPADI

Kairo, 8. marca. (AP). Jemensko poslanstvo je sinoči objavilo, da so britanska letala in oddelki vojske tri dni zaporedoma napadali mesto Gihaf na jugu Jemena. Dne 1. marca pa so 24 ur nepretrgoma napadali jemenski položaj El Sauda na področju Haribe.

VELIKA BRITANIJA NAMESTO EDENA

Limington, 8. marca. (Reuter). Na večerjnih nadomestnih volitvah v britanski parlament, ki so bile v bivšem Edenovem

TIHOTAPCI OPIJA V TRSTU

Trst, 8. marca. (AFP). Na turški ladji »Sivasi«, ki je v sredo zaplula v tržaško luko, so danes zaplenili več kot 30 kg opija, katerega vrednost cenijo na 30 milijonov lir. Aretirali so štiri člani posadke, med njimi poveljnikevega namestnika.

Naftovode skozi Sirijo bodo popravili

Damask, 8. marca. (AP). Sirska vlada je načelno dala dovoljenje Irski petrolejski družbi, da lahko začne popravljati svoje petrolejske naprave v Siriji. Najnujnejša popravila bi lahko dovršili v enem tednu. Družba bi lahko potem pošiljala do Sredozemskega morja okrog 25.000 ton petroleja na dan. Vsa popravila na treh naftovodih Irške družbe, po katerih je šlo prej dnevno okrog 72.000 ton petroleja, pa bi končali v letu dni.

Potres v Grčiji

Atene, 8. mar. (Agencija Ate-ne). Danes popoldne je nastal v srednji Grčiji potres. Občutili je bilo močne potresne sunke. Zlasti sta bili prizadeti mesti Volos in Larisa. Skoda je precejšnja, človeških žrtev pa ni bilo.

S SESTANKA Z NOVINARJI V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Vztrajna in dosledna prizadevanja za sodelovanje z Vzhodom in Zahodom

Delikaten položaj na Bližnjem vzhodu — Prijateljski stiki z Belgijo — Odnosaji z vzhodnimi državami

Beograd, 8. marca. (Tanjug). Ko je odgovarjal na vprašanja o Bližnjem vzhodu po umiku izraelskih čet s področja Gaze in Akabskega zaliva, je predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković danes izjavil, da »nastaja zdej položaj, ko je treba potrpeljivo in z vso državniško pozornostjo postopno obravnavati skupek odprtih vprašanj, od katerih sta tako zelo odvisna mir in stabilnost v tem delu sveta.«

Rekel je tudi, da ima Egipt pravico do povračila škode, ki jo je povzročila agresija. Na vprašanje, ali bodo jugoslovanske čete še nadalje sodelovale v sestavi varnostnih sil OZN v Egiptu v primeru, da bi Egipt izrazil željo, naj se te sile umaknejo, je Drašković odgovoril, da se mude jugoslovanske čete v sestavi OZN v Egiptu in na podlagi prostovoljne privolitve te dežele. Pod pogojem, da odpade takšna pogojev, je pripomnil Drašković, se vsiljuje tudi normalen sklep.

Branko Drašković je nadalje izjavil, da sta državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in belgijski zunanji minister g. Henry Spaak obravnavala vse probleme, ki zanimajo Jugoslavijo in Belgijo, kakor tudi ostala vprašanja, ki zadevajo ves svet. Nobenega dvoma ni, da bo takšna iskrena in odkritosrčna izmenjava

mnenj še bolj poglobila že tako prijateljske stike med obema državama.

Na nadaljnje vprašanje, ali je bilo med obiskom Koče Popovića v Belgiji govora tudi o povezovanju Jugoslavije z gospodarskimi organizacijami v Zahodni Evropi, je Drašković odgovoril, da si Jugoslavija zmerom prizadevala, da bi razširila gospodarsko sodelovanje tako z Vzhodom kakor tudi z Zahodom. Njena sedanja politika se torej v tem smislu ni prav nič spremenila in Jugoslavija tudi v prihodnje ne bo opustila takšnega prizadevanja. Jugoslavija z zanimanjem spremlja vse pobude in ukrepe v smeri gospodarskega povezovanja Zahodne Evrope. Drašković je rekel, da v zvezi s tem ne bi imel kaj pripomniti k načelnemu stališču, ki ga je pojasnil državni sekretar Koča Popović v svojem znanem ekspezuju.

Na vprašanje, ali so nastale nepričakovane težave v pogajanjih s Sovjetsko zvezo o zgraditvi atomskega reaktorja v Jugoslaviji, je Drašković odgovoril, da ni nobenih takih težav. »Zdej se nadaljuje običajna trgovinska pogajanja in lahko rečem, da potekajo normalno.«

Na vprašanje, kako je z odlaganjem graditve kombinata aluminija, je Drašković odgovoril, da v tem oziru ne bi imel kaj pripomniti tistemu, kar je bilo že povedano v ekspezuju državnega sekretarja Koče Popovića. »Iz referata je videti, da so bila pogajanja začasno ustavljena, toda mi ne mislimo, da je s tem vprašanje dokončno odstranjeno z dnevnega reda.«

Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je izjavil, da je do včeraj pribežalo v Jugoslavijo 18.511 Madžarov; od teh se jih je vrnilo na Madžarsko 1410, v Jugoslaviji se je nastanil 401, v druge dežele pa se jih je odselilo 264.

Na vprašanje, ali je res, da sta se Kanada in Avstralija sporazumeli, da bosta do 1. junija prevzeli 10.000 madžarskih beguncev, je Drašković odgovoril, da je jugoslovanska vlada dobila takšna zagotovila iz stikov s komisarjem OZN za begunce. »Ker pa nimamo takšnih zagotovil ustreznih viad, o tem še ne moremo dokončno govoriti.«

Po sestanku z novinarji je sodelavec Tanjuga vprašal Branka Draškovića, kaj meni o izjavi bolgarskega zunanjega ministra Lukanova, v kateri je govora tudi o stikih med Bolgarijo in Jugoslavijo. To izjavo je dal minister Lukanov ondan sovjetski reviji »Novoje Vremja«. Drašković je odgovoril:

»Z izjavo bolgarskega zunanjega ministra Lukanova se strinjamo. Mi smo že večkrat izjavili, da različna stališča o nekaterih vprašanjih marksistično-leninistične teorije in v stikih med socialističnimi državami ni da bi morala ovirati sodelovanje na načelih enakopravnosti, prijateljstva, medsebojne koristi in nevmišavanja v notranje zadeve. Jugoslovanska vlada je zmerom stala in stoji na takšnem stališču.«

Stiki z Vzhodom

Potem so mu omenili, da so nekateri tuji listi ocenili ekspezo Koče Popovića v Ljudski skupščini kot znamenje zaostritve stikov tudi na mednarodnem torišču med ZSSR in drugimi evropskimi državami z Jugoslavijo in so Branka Draškovića vprašali, ali lahko velja ta ocena za umestno spričo povečane kampanje v tisku vzhodnoevropskih držav proti Jugoslaviji. Drašković je odgovoril: »Na zadnjem sestanku z novinarji je bilo poudarjeno, da stoji jugoslovanska vlada na načelnem stališču, da razvijanje normalnih in prijateljskih stikov z vsemi evropskimi državami na temelju enakopravnosti in medsebojnih koristi ustreza koristim obeh strani in pomeni pozitiven prispevek k mednarodnemu sodelovanju in okrepitvi miru na svetu. Vzlic kampanji proti naši državi bo jugoslovanska vlada tudi v prihodnje delala za razvijanje sodelo-

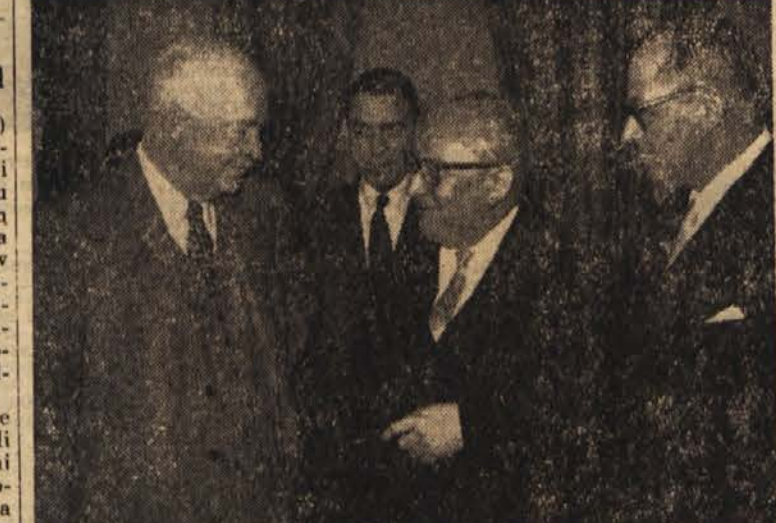
vanja z vzhodnoevropskimi državami.«

V zvezi z resolucijo CK madžarske Socialistične delavske partije, v kateri je med drugim govora tudi o stikih med Madžarsko in Jugoslavijo, je Drašković izjavil, da želi jugoslovanska vlada vzdrževati in razvijati meddržavne stike z Madžarsko in da »se strinja z glediščem, izvirajočim iz resolucije, da je treba ideološka trenja obravnavati v okviru tovariške razprave.«

V zvezi s člankom romunskega časnika »Scantea«, ki polemično obravnava govor Koče Popovića in očita Jugoslaviji, »da razbija enotnost socialističnega tabora«, je Drašković rekel, da so dobro znana jugoslovanska gledišča o vseh vprašanjih, ki jih obravnava »Scantea« v članku »Enotnost socialističnega tabora — pogoj za izgradnjo socializma.«

Demarša v Rimu

Beograd, 8. marca. (Jugopres.) Jugoslovanski veleposlanik v Rimu dr. Darko Černej je bil pri italijanskem zunanjem ministru Martinu in ga obvestil o našem stališču gled načrta zakona za ureditev slovenskega šolstva v Italiji. Načrt zakona vsebuje nekaj določb, ki pomenijo diskriminacijo nasproti slovenski narodnostni skupini v Italiji. Te določbe niso v skladu z mednarodnimi obveznostmi Italije. Jugoslovanski veleposlanik je hkrati predlagal, naj bi sestavili jugoslovansko-italijanski mešani odbor, ki ga določa 8. člen posebnega statuta z dne 5. oktobra 1954. Ta odbor ima nalogo olajšati sporazumevanje med obema vladama glede začrtih etničnih skupin na ozemljih obeh dežel.

Voditelj zahodnonemških socialistnih demokratov Erich Ollerhauer, ki se je pravkar vrnil z daljšega potovanja po Ameriki, se je v Washingtonu sestal tudi s predsednikom Eisenhowerjem. (Tretji na desni v ospredju slike je nemški veleposlanik v ZDA Krekeler).

KORAK K IZBOLJŠANJU

da bo na mariborskem živilskem trgu več povrtnin

Preskrba večjih industrijskih krajev z vrtninami šepa navadno tudi ob normalnih letinah. To so pogosto čutili tudi Mariborčani. Zato so pristojni organi naredili v zadnjih mesecih več poskusov, kako to izboljšati. Težko je reči, če bodo letos že lahko odpravili vse večje pomanjkljivosti prejšnjih let, kajti preskrba z vrtninami ni mogoče urediti z nekaj potezami. Dobra preskrba zavisi od pridelovalcev preko vseh vrstnih členov do prodajalcev na tržnici in v trgovini. Vsem tem pa ni mogoče ukazovati, temveč je treba potiskati za njih vzpodbudne oblike.

ENKRAT PREVEČ — DRUGIČ PREMALO

Mariborčani raje kupujejo vrtnine, pridelane v okolici mesta. Zaradi tega bi bilo treba pridelati čim več vrtnin v okolici — vendar ne preveč. V zadnjih letih se je namreč čisto zgodilo, da so vrtnine morali pokrmiliti živini, ker niso šle v denar. Naslednje leto pa je navadno primanjkovalo prav tistih vrtnin.

Pri nenačrtnem gospodarjenju se ni mogoče izogniti navedenim pojavom. Ne mislimo, da je načrtno gospodarjenje samo v tem, če neki organ določi proizvajalcu, koliko vrtnin mora pridelati. Proizvajalci bi lahko vsklajevali svoje načrte s različnimi dogovori.

DOGOVORI MED PROIZVAJALCI IN POTROŠNIKI

Odkupno združeno podjetje Orač in trgovsko podjetje na drobno Povrtnina sta začela navezovati tesnejše stike s pridelovalci vrtnin. Pri načrtovanju pa se je zgodila stara napaka. Pridelovalce so opozorili, da bi bilo treba posejati več vrtnin, nato pa je vsak zase ugal, katere vrste bi posejal več. Jasno, da se jih je večina odločila za take vrste, ki so imele lani dobro ce-

no, ker je bil pridelek majhen. Kdo pa jim jamči, da letos ne bo prav tiste vrtnine preveč?

Kakor so predvideli, bodo letos sklepala podjetja pogodbe s pridelovalci in v njih jamčila ustrezno ceno, vendar samo za take vrtnine, ki jih je skoraj vsako leto premalo. To je že korak k izboljšanju, ne bo pa za doščal. Pogodbe bi bilo treba sklopiti s pridelovalci tudi za ostale vrtnine, kar bi pomenilo neke vrste načrtovanje proizvodnje. Manjši kmetovalci-združniki bi to lahko naredili v okviru svojih kmetijskih združenj, ki bi odprle lastne tržnice v Mariboru ali zbirale vrtnine za trgovska podjetja. Če bi kmetijske združbe in podjetja z vrtninami tesno sodelovale, bi spomladi lahko precej točno svetovale pridelovalcem, katerih vrtnin naj sejejo več. Tako bi uvedli brez administrativnega poseganja načrtno pridelovanje vrtnin, ki bi ob povprečnem pridelku zajamčila preskrbo potrošnikov, pridelovalci pa ne bi tvegali mnogo.

SPECIALIZACIJA KMETIJSKIH

Vrtnarstvu bi se morala bolj posvetiti poljedelska gospodarstva in se za to panogo tako re-

koč tudi specializirati. Hkrati jim je treba pomagati, da bo pridelovanje vrtnin enako donosno kot drugih poljedelskih kultur. Prvi pogoj za donosnost pa je, da bodo pridelaki lahko prodali in po ustrezni ceni, kar je možno urediti s pogodbami.

CIM BLIZE — TEM CENEJE

Prebivalci Maribora z vrtninami hočejo zati čim širši krog pridelovalcev, celo v sosednjih okrajih, čeprav domače možnosti še zdaleč niso izkoriščene. V bližnji okolici Maribora in v okrajih je precej kmetijskih gospodarstev, ki bi namesto žit lahko pridelovali več vrtnin. Dovoz njihovih vrtnin v Maribor bi bil

znatno cenejši kot iz oddaljenih krajev, kar bi jim omogočilo večje dohodke v primerjavi z oddaljenimi ali nižje cene za potrošnike. Sicer je blizu mesta pomanjkanje delovne sile največje. Toda ali ni mogoče zgraditi stanovanj za nekaj samskih ljudi, ki bi jih potrebovali za pridelovanje vrtnin? Ali je lažje kupiti kamione za prevoz vrtnin iz oddaljenih krajev, da ne računamo potrošnje bencina in drugih stroškov?

Razen na pridelovalce povrtnin pada velika naloga na organizatorje preskrbe, ki bodo morali skrbeti, da bo blago prišlo hitro in ob pravem času do potrošnikov.

Spremenjene cene vode za široko potrošnjo

Slabe vodovodne inštalacije v nekaterih stanovanjskih blokih v Novi gorici

Okrajni ljudski odbor v Novi Gorici je na svoji seji vnovič razpravljal o cenah vode za široko potrošnjo. Odborniki so se zedinili o nekaterih spremembah v tarifi, ki naj zagotovijo večje varčevanje z vodo, izenačenje cen med posameznimi kategorijami odjemalcev, približanje cen republiškemu povprečju ter zagotovitev dela potrebnih sredstev za vzdrževanje in rekonstrukcijo vodovodnega omrežja.

Vtem ko je prej voda, oddana pavšalno, stala 12 dinarjev na osebo ne glede na porabljeno količino, stane zdaj vsak kubični meter 12 dinarjev s tem, da se na osebo računa največja poraba dva in pol kubična metra vode na mesec. Za napajanje živine stane voda 18 dinarjev mesečno (prej 16), za vsako pipo preko ene 20 dinarjev (prej 10) ter za vsako kopalnico enoten prispevek din 24 (enako kot prej). Voda, oddana na števec, stane tudi 12 dinarjev za kubični meter.

Da bi dosegli bolj racionalno porabo vode, je Uprava goriških vodovodov skupaj s stanovanjsko upravo začela popravljati vodovodne inštalacije v novih stanovanjskih zgradbah. Le-te so namreč v nekaterih stanovanjskih slabše in voda po nepotrebnem odteka. Precej je tudi izrabljenih vodovodnih pip.

Pospeševalni odseki-motor zadruga

Lani so dobro delali, pa tudi letos načrti niso majhni

Pri KZ Velenje uspešno delujejo: sadjarski, živinorejski, poljedelkosenarski, hmeljarski, čebelarji in odsek žena zadrug. Vsi navedeni odseki so že imeli občne zbornice in so sprejeli program dela za leto 1957.

Prvi od odsekov se je letos zagrejel v delo sadjarski odsek. Prišel je škropilni sadni drevje. Petnajst motornih škropilnic brni vse dneve. KZ bo prodala sadjarjem 1000 sadnih drevesc. V jeseni bodo na novo nasadili tudi v leseni bodo na dva hektarja. Je črni ribezelj na Kozjaku in aktiv mladih združnikov.

Mnogo je že stori živinorejski odsek. Njegova zasluga je, da je v mnogih hlevih živina sivorjave pasme, ki se v teh krajih najbolj obnese. Da bi

število goveje živine povečali, so sklenili v mejach možnost kolektivno izsušiti zamočvirjena zemljišča v bližnjem St. Nju. S to akcijo bi lahko izsušili najmanj 30 ha travnikov. Pohvalno je tudi, da bodo živinorejci prebrelli 50 hlevov in 50 svinjakov.

Hmeljarski odsek bo skrbel za gradnjo dveh novih sušilnic v St. Nju. Hmeljarske nasade bodo povečali za 18 odstotkov. Izvedli bodo tudi posejave z gnojnjem in škropiljenjem. Kmetije velenjske KZ bodo letos uporabili 250 ton raznih vrst umetnih gnojil. Do sedaj je KZ prodala že 110 ton umetnih gnojil.

Tudi zadrugice so sklenile sodelovati z živinorejskim odsekom, da bi tako izboljšale kurjerejo, prašičerejo in higiensko ravnanje z mlekom.

Priznati je treba, da je bilo delo pospeševalnih odsekov v letu 1956 zelo dobro. Menim, da je popolnoma pravilno, če bo KZ posvetila vso skrb po speševalnim odsekom. Le-ti pa morajo skrbeti, da bodo znali pridobiti zadrugice za boljše obdelavo zemlje. Povrtnina, perutnina in vsi drugi pridelki velenjskih okoliških polj in vrtov, pa bodo zmeraj našli dovolj odjemalcev na velenjskem trgu, kjer je potrošnikov zmeraj več.

Žene zadrugice bodo urejale vasi

V kočevskem okraju deluje 18 odborov žena zadrugice, ki so pri svojem delu želi lepe uspehe. Letos imajo v programu urediti več zglednih vrtov, urejanje šolskih vrtov, pripranje strokovnih predavanj. Za izboljšanje kosekserije bodo naročili več tisoč piščance štajarske sorte. Kot za vzor nameravajo urediti naselje v Dvorski vasi. V tej vasi, ki je bila med vojno zelo porušena in uničena, je treba storiti mnogo: urediti pot, kanalizacijo, odstraniti ruševine, ometati hiše in drugo.

Med plesom je umrla

V gasilskem domu na Vitlusu je bila v soboto pustna zabava, katere se je udeležilo izredno veliko število ljudi, med drugimi tudi 19-letna K. O. iz Sečnice ob Dravi. Vsi so se pustnemu času primerno zabavali ter bili veseli, ko je nekako ob 23. uri nenkrat sredi plesa tovarišča K. O. postalo slabo. Takoj so jo prenesli iz dvorane ter ji v ambulanti Doma onemoglih nudili prvo pomoč. Rešilni voz, ki so ga takoj poklicali iz Maribora, ponesrečenke ni prejel, kajer je medtem že umrla. Tрупlo pokopane so prepeljali v selniško mrtvašnico, obdukcija pa bo pokazala pravi vzrok smrti.

Kolesar podlegel poškodbam

Te dni je vozil po glavni cesti skozi Zalec v smeri Celja s tovornjakom poklicen voznik Franc Drotelnik iz Ljubljane. V Zalcu je dohitel pred njim voznika kolesarja, 66-letnega Antona Holobarja, ki je vozil prav tako proti Celju. Slednji je vsekakor vedel, da vozi tik za njim tovornjak. Toda kljub temu je pred tovornjakom pričel prehitovati pred njim vozeče vprežno vozilo. Pravilno bi bilo, da bi kolesar nekoliko počakal, da bi šlo hitrejšo motorno vozilo mimo in šele potem varno prehitel vprežo. Toda kot rečeno, je pričel prehitovati kolesar vprego prav v trenutku, ko je prehitaval kolesarja in vprego že tudi voznik s tovornjakom. Voznik Drotelnik je pri tem opazil kolesarja in takoj pritisnil na zavore. Toda vžice temu je z zadnjim delom kasona zadela kolesarja in ga podri na asfaltno vozlišče. Ponesrečeni kolesar je dobil hude telesne poškodbe, ki jim pa je kmalu po nezgodi v bolnišnici v Celju podlegel. S.

V Šebreljah bodo zgradili majhno hidrocentrale

Pred več leti so ljudje v Šebreljah imeli pripravljene drogeve za elektrifikacijo. Vsa zadeva je potem zastala, ker ni bilo na razpolago denarja. Pripravljene drogeve so stirohneli. Ko so ljudje spoznali, da se zadeva vleče v alepo ulico, so se odločili za drugo pot. Ob močnem studencu bodo zgradili majhno hidrocentrale, ki bo dajala dovolj moči za elektrifikacijo vseh štirih vasi, ki imajo skupno ime Sečelje. Na množičnem sestanku so sklenili, da bo vsake družine prispevala od 8 do 20.000 din po velikosti posestva. Razen tega bodo dali vse drogeve, skopali jame, opravili vsa zidarska in težaška dela, pripravili grušč, kamene in pesek ter vse prepejali na mesto gradnje. Vrednost prostovoljnega dela in drogeve bo po predračunu znašala okrog 3 milijone dinarjev.

Do sedaj so ljudje sami zgradili poti na gradbišče, pripravili pregrade ter nakopali dovolj grušč in peska za gradnjo hidrocentrale. Pričakujejo, da bodo kmalu dobili načrt, nakar bodo začeli graditi hidrocentrale. Prvotni načrt je predvideval 12 milijonov stroškov, sedanj pa le okrog šest milijonov. Denarno pomoč za kritje stroškov sta obljubila tudi okrajni in občinski odbor. Če ne bo prišla vmes kakšna zapreka, bo luč zasvetila sredi poletja.

Kmetijska zadruga je lani odkupila za 2.175.000 dinarjev zdravilnih zelisih in brinjevega lesa. Ta denar so zaslužili večinoma revni ljudje in je velika materialna pomoč za vas, ki je bila do tlor poškane in izropana. Na obnem zboru so določili 100.000 dinarjev za nadaljnjo izgradnjo gospodarstvskega doma in postavitev živinske tehnične. Iz doseženega čistega dobička pa bo zadruga regresiralna umetna gnojila, da jih bodo člani dobili po 700 din stot. Za elektrifikacijo vasi pa bo zadruga prispevala deske, nekaj apna in še 40.000 din. A. P.

Goriški zimski radič na Koprskem

Uprava kmetijske zadruga Koperokolica je leta 1955 preskrbela iz Goriškega kilogram semena rdečega zimskega radičala 11 stotov radiča za trg in

štiri kilograme semena za nadaljnje razmnoževanje. Naslednje leto je več članov zadruga dobilo seme, ki so ga vsejali doma. Letos je zadruga uredila v Škocjanju pri Koprju 300 kvadratnih metrov nasada za semenski radič. Na to površino je posadila 600 sadik radiča za seme. Računa, da bo pridelala od 30 do 40 kg semena, kar bo zadostovalo za vse potrebe članov.

Te sorte radiča do sedaj na Koprskem še niso gojili, zato je treba dati zadrugi priznanje za njeno prizadevanje. A. P.

Cene na goriškem zelenjadnem trgu

Goriški trg je bil zaradi mile zime v zadnjih mesecih kar dobro založen s pozno zelenjavo in sočljivjem. Primanjkovalo je tu in tam le masla in jajc, ki ju kmetovalci v znatnih količinah odnašajo onstran meje. Z uvozom iz notranjosti Slovenije in Hrvaške je tega blaga spet dovolj in so se zato ustalile tudi cene.

Sezona rdečega radiča, ki ga v spodnji Vipavski dolini in na Goriškem pridelujejo v velikih količinah in je pravzaprav edina zelenjava v zimskih mesecih, gre h koncu. Potrošniki raje kupujejo nov zeleni radič, ki pa je z njim trg še slabo založen. V Novi Gorici prodajajo rdeč radič od 60 do 65 din za kg, zelenega pa od 50 do 60 din; karfjolo po 30 din kg; jajca po 13 din komad; česenj po 160 din kg; čebulo po 100 din; špinačo po 44 din in por za solato po 50 din kg. M. D.

V novogoriški občini nad dva tisoč novih članov Zveze borcev

V novogoriški občini so v zadnjem letu vključili v organizacijo ZB NOV nad 2000 ljudi, ki so aktivno sodelovali ali kako drugače pomagali v osvobodilnem boju proti okupatorjem. Izven organizacije pa je še zmeraj zlasti precej žensk. Na letošnji skupščini, ki je bila v ponedeljek v Novi Gorici, so poudarili, da je organizacija nudila svojim članom tudi pomoč pri ureditvi različnih zadev. Tako so pomagali z navesti in tudi posredovanjem pri urejanju pravice do starostne pokojnine, invalidnine in reševanju podobnih socialnih problemov. Organizacija je tudi bila proti raznim krivicam, ki se ponekod godijo bivšim partizanskim bojevnikom. Premalo pa je storila za zboljšanje političnega dela med članstvom ter njihov strokovni dvig. M. D.

množičnih in političnih organizacij. Predsednik SZDL Jože Piki je izrekel ženam toplo priznanje za njihovo zaslužno in vztrajno delo. Gospodinjki center pa je zbrane borke in aktivistke prijetno pogostil.

Zvečer so pa Trbovlje zaključile »Dan žena« z obnima zboroma TVD »Partizana« in »Rudarja« ter predavanjem DP »Trbovlje«, ko je M. Kambič v besedi in skioptični podobi prikazal lepote in mikavnosti v ameriških kanjonih.

Tako bogatega dneva resda že dolgo ni bilo v Trbovljah. Razen tega so bile v kino dvoranah še redne predstave. Marsikdo je bil ta dan v zadregi, kam naj pravzaprav gre. V posebni zadregi so se znašli zlasti člani TVD »Partizana« in »Rudarja«, ki so v obeh društvih in niso mogli hkrati na oba zbora. (3)

Osmi marec v Mlinšah

so praznovali prejšnjo nedeljo. Nastopila je kmetijsko gospodarska in osnovne šole. Na sporedu je bilo pet zelo posređenih ljudskih enodejank. Zepeli so tudi narodne pesmi. Matere nastopajočih otrok so bile ganjene do solz. Bile so prikrat deležne te časti, da so nastopali njihovi otroci. Enomesečna naporna priprava je bila plačana s priznanjem teh domačih. Dobro izbrano programsko delo, razdelitev vlog in upodobitve značev je treba pripisati tamkajšnjemu učitelstvu, ki je nosilo glavno breme tega priprav. D. M.

Številne proslave na Primorskem...

Nova Gorica, 8. marca. V počastitev mednarodnega praznika žena so bile v vseh večjih krajih na Primorskem svečane akademije in proslave. Osrednja proslava je bila novej v prenapolnjeni veliki dvorani upravne zgradbe v Novi Gorici. Po govoru predstavnika SZDL tov. Alberta Rajerja o pomenu 8. marca je sledil lep in pester program, v katerem so sodelovali dijaki novogoriške gimnazije, oktet »Svobode«, gojenci nižje glasbene šole ter člani TVD Partizan. — Za solnasko mestno četrt je bila sinoči zelo uspeša akademija v novi gledališki dvorani. Prišlo je toliko ljudi, med njimi tudi precej žena iz italijanskih obmejnih krajev, da so morali šteti in štati celo na hodniku. Po glavni nastopili so kulturni delci programa izvajali člani Goriške gledališča Erika Stehlikova in Stane Leban, dalje gojenci nižje glasbene šole, učenci osnovne šole, člani Partizan ter malčki iz otroškega vrta »Julka Pavčiča«.

Podobne akademije in proslave, ki so bile vse dobro obiskane, so bile tudi v Sempetru, Ajdovščini, Vipavi, Tolminu, Kobaridu, Bovcu in drugod. V Idriji so nočjo upokojeni rudarji pripravili svojo tradicionalno družabno prireditev v počastitev žena ob njihovem prazniku. M. D.

... in na Koprskem

Koper, 8. marca. — Tudi letos so žene na Koprskem svečano proslavile 8. marec. Osrednja prireditev je bila sinoči v koprskem gledališču. Organizirali so jo zveza ženskih društev ter ženske sekcije sindikalnih podružnic podjetij in ustanov, nastopili pa so člani gledališča Slovenskega Primorja, solisti glasbene šole in dijaki srednje ekonomske šole in učiteljica ter člani TVD Partizan Koper. Akademije so pripravili tudi v Izoli, Piranu in v vseh večjih krajih okraja, manjše interese svečanosti pa so bile tudi v nekaterih tovarnah, podjetjih in ustanovah. Danes popoldne so v številnih občinskih sredstvih sprejeli predsedniki občin najzaslužnejše žene, matere padlih borcev ter bivše aktivistke in borke. O.

IZ KRONIKE NAVADNEGA POTNIKA

Z »lukamatijo« po železni cesti

HITROST

Pet minut manjka do odhoda jutranjega vlaka proti Ljubljani. Vagoni so prazni, razsvetljeni, kurjeni. Potnikov nikjer. Do odhoda se nas zbere devet. Prostora je več kot dovolj, vsak potnik ima svoj vagon. Šele na naslednjih postajah vstopajo ljudje, ki se peljejo postajo, dve, do svoje tovarne. Potnikov z vozno karto »Maribor—Ljubljana« je na tem vlaku malo. V zadregi sem, nerodno mi je zaradi železnice, zaradi dolge in prazne kompozicije.

Zakaj je tako?

Zato ker večina potnikov še spi, ker ima dve uri po odhodu vlaka avtobus. Pravzaprav dva, enega, ki odpelja iz Maribora, drugega, ki pride za njim iz Murske Sobote. Bodo zaradi tega pozneje prišli v Ljubljano? Ne, pol ure pred nami, ki smo navajeni na našega Lukamatijo. Se godi železnici tudi drugod tako? So avtobusi rest postali nevaren tekmeček? Pred leti na to še nismo pomislili. Danes pa je bržčas že nastopilo vprašanje, kaj bo z našo železnico, če ne bo našla zdravila za svojo počasnost. In ne samo za to, gre še za udobnost. Iz Maribora se na primer

vozimo v Ljubljano celih pet ur. Povprečna hitrost našega Lukamatije je 30 kilometrov na uro. Drugod menda ni dosti bolj hitro.

Avtobus je v bitki za hitrost odnesel zmago. Če odpisemo slabe ceste, ki ga tu in tam še ovirajo, moramo reči, da je postalo potovanje z avtobusom ugodnejše. Pa kaj hočemo? Južna železnica in z njo vse ostale so zdavnaj odslužile, morali bi jih popraviti, temeljito rekonstruirati, modernizirati in evropsizirati. Nobeni predpisi, olajšave, ugodnost in tarife, ki jih vsako leto prebiramo na oglasnih deskah železniških postaj, ne morejo spremeniti neljubne resnice: potovanje z železnico je prepočasno, 30 kilometrov na uro bi skoroda že dosegli s kolesom.

UDOBNOST

Če se peljete z avtobusom, veste, da bo tak in tak, s toliko in toliko sedeži, z radijskim aparatom ali brez njega, z manjšo ali večjo hitrostjo. Če greste na železniško postajo, zelo redko uganete, kakšni bodo vagoni. Naši potniški vagoni so nabrani na vseh koncih Evrope, so najrazličnejših dimenzij, serij, tipov in starosti. Kompozicija potniškega vlaka, je kot pisana ogrlica, ki jo je ustvaril nekdo, ki nima postelje za simetrijo in lepoto. A mi vemo, zakaj ga nima. Prvi zato, ker potniških vagonov še ne izdelujemo v zadostnih količinah, ker dostaj za to nismo imeli dovolj sredstev, drugi pa zato, ker niti zdaleč ne vemo, kakšen je pravzaprav naš jugoslovanski tip vagona. Javno nismo še prav nič razpravljali, kakšne tipe vagonov naj bi izdelovali naše delavnice, kakšen sodi na to ali drugo progo, v takšno ali drugačno pokrajino. Novi vagoni so kot dojenčki sredi stavec, nerodno zginejo z naših prog, ko se še nismo niti dobro vsedli vanje.

Gre za udobnost potovanja. Toda zadeti pravi vagon je tako, kot če kupujete srečno Državno loterije. Lahko zadenete, še pogosteje zgrešite. Na krajših progah pa tako ni izbire.

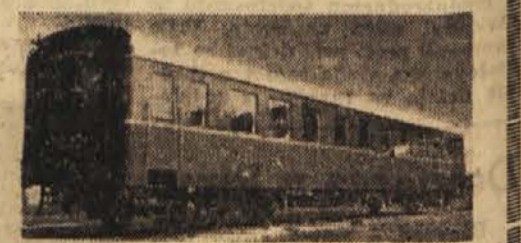
POSLEDICE

Peljemo se po stari železni cesti, po Južni železnici. Da je ta proga s svojimi napravami res že sto let stara, ugotovite brez posebnega znanja o zgodovini naših železnic. Vse, kar je na njej in ob njej, ni sledilo času. Zaostalo je neke daleč v minuleto koto življenja. Recimo: železniške postaje. Tam, kjer so stale prve večje, zidane postaje, vstopa danes malo potnikov. Zato pa se okrog majhnega postajališča, neoboginje lesene utrice, kjer je prostora komaj za dva železničarja, zbirajo gruča ljudi, ki ne morejo čakati nikjer drugod, kajer pod milim nebom. Na primer v Silvici, Hočah, pa v korških Ravnanh in še marsikje. Industrija je spremenila oblike našega gospodarskega prostora. Železnica pa je ostala tam, kot so nekoč velevali gospodariki in še marsikateri drugi interesi.

Na delo v mariborske tovarne se na primer vozi dnevno nekaj tisoč delavcev in delavk. Ni prijetno vsakodneвно potovanje sem in tja. Kako je šele ljudem, če morajo na majhnih postajališčih prezebat na mrazu. Ni malo takih primerov tudi drugod. Na tisoče je ljudi, ki jim tak način potovanja z vlaki ogroža zdravje, jemlje delovno sposobnost in voljo.

ZAKLJUČEK

Bodo avtobusi v vseh ozirih dobili tekmo z železnico? Najbrž ne, kajti železnica je kot ozilje v človeškem telesu; povezuje nas po svojem

Nov tip štiriosnega potniškega voza, kakršnega so si zamislili in izdelali v mariborski Delavnici železniških vozil. Vam ugaja?

omrežju z bližnjimi in oddaljenimi kraji sveta. Toda samo to ji ne zagotavlja monopola v prometu, če ne bo marsikaj spremenila in zboljšala. Dostaj se to poskušala večidel s predpisi. Toda s papirjem se palače ne zidajo. Napredek bo samo tedaj, če bo imela dobre proge, vagono, postaje in moderno tehnično opremo, ne samo Lukamatije, pač pa motorne in električne vlake.

Pa kaj hočemo? Čemu vse te želje, prižobe in vzdihljive namo za naslovo železnice? Saj ni to samo njena stvar. Ampak skrb nas vseh, naložba celotne družbe, da, ko zadnje čase slisimo o načrtih za obnovo železniškega prometa, bi bilo le prav, ko bi nekoliko glasneje in v širšem krogu govorili o tem, kako naj bi tekje železniške proge, kakšni naj bi bili vagoni, železniške postaje in vse ostalo. Kar menite, če bi imel še nekaj besede tisti navadni potnik, ki nima prilike, da bi se peljal z avtobusom ali osebnim avtomobilom in je tako rekoč železnici najbolj koristen? V anketah, načrtih in predlogih bi nemara lahko povedal kako pametno, saj ima z vlaki že »stoletno« izkušnjo. Drago Vranšič

Tako čakajo dijaki in delavci na postaji v Ravnanh popoldanski vlak. Kam pa naj bi šlo teh nekaj sto ljudi, ko je postajališče tako majhno kot golobnjak

V SOBOTO, 9. MARCA, BO V VSEH PROSTORIH »UNIONA«, RAZEN ROŽC IN KLETI

tradicionalni medicinski ples

Vstopnice so še na razpolago pri vratarju kliničnih bolnišnic za Ljubljano — poleg dekanata medicinske fakultete — vsak dan od 10—12 in od 16—18. Zdravniki, udeleženci obnega zbora Slovenskega zdravniškega društva, dobe karte na obnem zboru. PRIPRAVLJALNI ODBOR

Občni zbor Društva slovenskih književnikov

V sredo zvečer je bil v Klubu kulturnih delavcev v Ljubljani redni občni zbor Društva slovenskih književnikov. Diskusija, ki je sledila ugodnim besedam do sedanjega predsednika Ivana Potrča ter izčrpnemu in preglednemu poročilu o delu društva v prejšnjem letu, ki ga je podal doseganji tajnik Beno Zupančič, je bila dokaj živahna in zelo stvarna. Dotaknila se je nekaterih problemov, ki so že dlje na dnevnem redu. Na široko so se književniki porogovarili o možnostih za posredovanje slovenske knjige izven naših meja ter o plodnih in stalnih stikih s tujimi književniki in literaturami. Občni zbor se je izrekel tudi za določene korekture statuta Zveze književnikov Jugoslavije v smislu večje demokratizacije in centralizacije oziroma samostojnosti posameznih društev. Kakor vsako leto je bilo tudi letos govora o še vedno pomanjkljivo urejenem vprašanju socialnega zavarovanja književnikov ter drugih stanovskih vprašanjih.

V novi odbor društva so bili izvoljeni: za predsednika pesnik Mile Klopčič, za podpredsednika Drago Šepa, za tajnika Mitja Mejak in Bojan Stih, za gospodarjnika Anton Podbevšek, za blagajnika Ciril Zlobec, za ostale odbornike pa France Benk, Branko Hofman, Ivan Potrč, Ada Škerl, Cene Vipotnik in Beno Zupančič.

DJORDJE POPOVIČ prvič v Ljubljani

OB NJEGOVI RAZSTAVI V JAKOPICEVEM PAVILJONU

V letošnji razstavnici sezoni opažamo precejšnjo pozitivno stikov z drugimi jugoslovanskimi republikami. Po Dulčiću in Kozariću razstavlja te dni v Jakopičevem paviljonu že tretji gost Djordje Popović. Slikar pripada tako imenovani srednji generaciji beogradske umetnosti. Njegova dela so v glavnem samostojna, neodvisna od izrazitejših modnih pobud. Čeprav razstavlja dela, nastala v zadnjih šestih letih, opazimo pri njemu zdrav naslon na fauvistično in polfauvistično barvitost, ki je rodila v srbskem slikarstvu v dobi med obema vojnoma mnogo pozitivnih sadov.

V levi sobi razstavlja predvsem akvarele in nekaj olj. V akvarelih je neposreden, živahen, hitro nanaša barve in njegovih dela vzbujajo vtis neke zdrave skicoznosti, ki je posledica prav njegove neposrednosti. »Portret Evgenije Petrovič«, »Stari Beograd pozimi« in »Kavarna Stari Beograd«, so dela, ki jih moramo predvsem omeniti med njegovimi akvareli, ker kažejo izreden posluh za barvno uglednost. V nekaterih drobnejših oljih iz te sobe, »Ženi v interjerju« in treh malih akhtih, je nedodelanost zelo očitna, sličice učinkujejo kot bežne skice, morda barvno zanimive, vendar

zdaleka ne pokažejo dovolj avtorjevih kvalitiet.

V ležečem aktu in v aktu z naslovom »Sen« je pokazal tudi danes že redke zmožnosti modelacije anatomije v velikem formatu, ki jih obenem barvno izredno lepo obdela, v nekaterih partijah pa zasledimo prav prefinjene in zelo slikovite barvne skladnosti. Toda težiče in jedro razstave je gotovo v srednji dvorani, kjer je avtor razstavil troje tihozitij in beogradske vedute. Predvsem v vedutah mu barve zažare, vendar jih pojmuje vedno samo kot lokalne, vedno tesno povezane samo s površino predmeta. Nikjer ne dojema barvnega izraza predmeta ali celotne kompozicije posredovanega po različnih svetlobnih učinkih in razpoloženjih. Barvna ploskev mu zaživita v svoji polnosti in kot taka tudi najbolj učinkuje. Ozadje, predvsem nebo, je vedno nevtralnno, kar dokazuje gornjo trditve. Siva ali mrtvoplava barva neba izključuje vse zunanje vplive na barvno polno dojemanje motiva. Ta olja so slikovita, v njih obdrži kot kvaliteto neposrednost nanašanja, ki učinkuje včasih kot nedodelanost, je pa samo rezultat hitrega dojemanja motiva in težnje, da ga čimprej enkratno naslika.

V desni dvorani je razstavil nekaj krajinj, pojmovanih kot izreze iz narave. »Večer v Jasenicah« vzbujajo vtis krajine, ki jo naslikal star mojster, tudi barve kažejo neko patino. Nekatero krajino je pojmoval kot simbolno kompozicijo n. pr. »Srbija I. in II.«. Prav v teh kompozicijah je uporabil nekatere dokumentarno ali naturalistično nemogoče elemente, ki pa v ekspresionističnem smislu močno poglobijo upodobljeno misel (n. pr. sončni zaton).

Tudi tu je obrnil vse svoje kvalitete v bistvu slikovitega, a barvno pretehtanega slikarstva, prav tako kot v barvno ekspresivnem poigravanju s temo »Don Kihot« in v dveh, prav fauvistično dojetih tihozitijih z raki — dvojje migetajočih, rdečih madežev na površini ozadja.

Dvoje ženinih portretov v tej sobi ne predstavlja posebnih slikarskih dosežkov, čeprav sta oba likovno solidno rešena.

Slikar Djordje Popović se nam je predstavil kot subtilna narava s tenkim poslušom za drobne motive, za liriko starih delov Beograda, tistega materialnega življenja, ki počasi izumira. V svojih slikah, na platnu, lesu in papirju nam ta svet ohranja v živih barvah, a precejšnjo primesjo lirike in izrednim slikarskim poslušom. V teh svojih delih postavlja motivom in sebi trajen spomenik.

J. Mesesnel

Violinist Karlo Rupel in pianist Marijan Lipovšek

Ljubljanska koncertna kronika

Umetnika nastopata skupaj že več let. Četudi se ne predstavljata kot stalni koncertni duo, sta vendar zelo uigrana med seboj in dobro uglasena drug na drugega, kar se kaže v zmožnosti in nazorov o interpretaciji. To jima omogoča ubirati z uspehom neko novo pot v našem koncertnem življenju in novost, posebnost njihovih nastopov ni bila, mislim, še nobenkrat tako poudarjena, tako oprjeljivja kakor na tem zadnjem koncertu. Program je bil zelo lepo grajen, tako da je staremu klasičnemu Bachu ustrezal novoklasično usmerjeni Ravel iz nedavno preteklega časa, romantiku Schumannu pa sodobni, vselej ekstatično razpoložen Liszt. Ta občutljivost za subtilne notranje zveze, za pomenljivost že zgornj izbirji sporeda, se kajpak na komornem koncertu zelo poda, prispeva k pravemu vzdušju takega koncerta, stopnjuje zbranost. Toda novost, o kateri sem govoril, ni v teh, še vedno bolj zunanjih prvinah, temveč je naslednja. Violinist Rupel neguje kot violinist-solist takšno vrsto koncentriranja, ki je popolnoma sprotna tradicionalnemu, virtuosno poudarjenemu, vedno tudi nekoliko senzacionalnemu načinu solističnega igranja. V svojih večerih poudarja na mesto solističnega bolj komorni moment. Takšna zamena morebiti ni sama eno od možnih, ampak je v nekem smislu tudi bolj sodobna, da-

našnjemu času prilagojena: saj učinkovito solistični koncerti virtuosne vrste danes na poslušalca čisto res kot nekoliko zastarela in rahlo utrujajoča oblika. A zahteven je tak koncert sodobnega kova za izvajalca morda še bolj. Ker se odpuveduje zunanjim učinkom, mora dosežati močnejšo izraznost, bolj poglobljeno muzicirati, da pritegne in prepriča. Profesor Rupel je izvajal vse sponed z enakomerno izbruseno tehniko, kultiviranim tonom, muzikalno izdelanostjo.

Pianist profesor Lipovšek je za uredničevanje takih zasnov idealen partner: pri takih prilikah dokazuje, da ni le solist, dorašel spremljevalec; da tudi kot enakovredni interpret dovršeno opravi svojo delo, seveda ni novo odkritje.

L. van Beethoven: Osmi simfonija, Strauss: Smrt in poveljanje, Don Juan, Ravel: Bolero. Jedro koncerta sta bili po globini interpretacije nedvomno obe Straussovi simfoniji pesniški, njima pa se je po mojstrski obvladano razvoja, do konca naraščajoči napetosti priključeval Bolero; četudi je to skladba poljudnega značaja, vendar spriču svoje genialno izpeljane melodične tematike ter po instrumentaciji nič ne zaostaja za Straussovima. Beethovenova simfonija je v celoti pustila manj močan vtis. V njenem zadnjem stavku je intenzi-

teta izrasla precej padla v primeri s prvimi tremi stavki (reprizi 6. marca nisem prisostvoval).

Ce smem soditi po tem koncertu in v primerjavi s prejšnjimi Maticičevimi, četudi so nastopi tega umetnika pri nas žal le prerodki, bi dejal, da je Maticič v svoji dirigentski umetnosti dosegel vrh suverenga obvladovanja izraznosti na osnovi virtuosnega tehničnega znanja. Postal je, kolikor mogoče, še bolj sugestiv in zgovern v kretnjah, obenem pa tudi še bolj končen. A to, s čimer najbolj pridobiva zase, je podano v njegovem dirigiranju danes pravzaprav v enako veliki meri, v isto močjo in čarom kakor še prej, in to je čudovita sposobnost tolmачiti različno in neposredno razumljivo muzikalno vsebino in, kjer je treba, psihološki smisel slikovne fraze, prikazovati glasbene kretnje v vsej mikavnosti njihove relativne samostojnosti in jih obenem vključevati v celotno dogajanje. Kadar dirigira Maticič, takrat se poslušalca ne prilepi, da v takih delih, kot so Straussove simfonije pesnitve, na tem ali drugem mestu ne bi vedel, kaj naj si predstavlja, da bi zgubil kontakt s psihološkim potekom, nobena glasbena misel ni posneta, obnovljena indiferentno, brezbarvno, poslušalec vselej nantanko ve: to je skrusenost, to zanos, to je obup in to nezbrdan lov za užitki. Dirigent dosega to na ta način, da zna svojo predstavo o umetninu, to kar čuti, priobčiti orkestru. Za to so najbrž še tako zgovern kretnje premalo; tu gre nedvomno za neko splošnejšo in še mnogo redkejšo sposobnost. Vendar človek med občinstvom nantanko čuti, da orkester dirigenta razume in da vsak godbenik pod vplivom dirigentove osebnosti čuti, kaj naj stori. Tako se dirigentovo doživljanje skladbe prenese na občinstvo neposredno iz orkestra, z njegovo pomočjo.

To je bil po dolgi dobi simfoničen koncert brez solistne točke. Taka točka tudi ni bila potrebna. Občinstvo je privedilo dirigentu in s tem tudi orkestru takšne ovacije, kot že dolgo, menda od takrat, ko so v Unioni nastopali tuji orkestri, nikomur ne.

Rafael Aflec

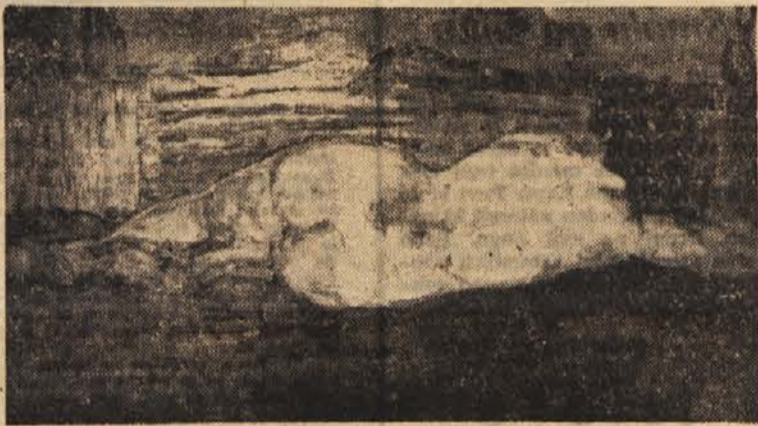
Razširjena seja Glavnega odbora Prešernove družbe

V četrtek dopoldne je bila v Klubu poslancev v Ljubljani razširjena seja Glavnega odbora Prešernove družbe. Sejo, ki so se je razen odbornikov udeležili tudi zastopniki poverjenikov iz vseh okrajev, je vodil predsednik Glavnega odbora Boris Ziherl. O delu v lanskem letu in o načrtih za letošnje leto je govoril Srečko Dimec, poverjeniki pa so govorili o odzivu, ki jo je imela letošnja knjižna zbirka med naročniki Prešernove družbe, hkrati pa seznanili Glavni odbor s številnimi predlogi, nasveti in željami naročnikov. Med novostmi založniške dejavnosti Prešernove družbe je v prvi vrsti omeniti načrt za izdajanje Obzornikove knjižnice, ki naj bi po sorazmerno nizki ceni nudila svojim članom kar se da dobro domačo in prevodno literaturo.

Na predlog predsednika Borisa Ziherla so v tajništvo Prešernove družbe pritegnili nekaj

novih članov na mesto tistih, ki so morali prevzeti druge dolžnosti.

O problematiki Prešernove družbe bomo obširneje poročali v eni naših prihodnjih števil.

Djordje Popović: Ležeči akt

Mariborska kulturna panorama

Zadnji februarški in začetni marčevski dnevi — morda kot prvi pomladni glasniki — prinesli v mariborsko kulturno življenje nekaj svežega in novega. Tak je nekoliko poslopien vtis, ki ga dobimo ob najnovejših kulturnih dogodkih. Seveda je novost, nekako, samo oblikovna ali časovna kvaliteta, zato pa je drugod prav novatorska, mlada in prisrčna.

Razstave, koncerti, gledališke predstave — skratka občinate manifestacije običajnega, ne preveč domiselnega, za nas Slovence tako značilnega kulturnega izživljanja — o tem bo govora. Vendar je nekaj posebnega za vsem tem, nekaj prikupnega in zanimivega, čeprav ne razstavlja znana in priznana imena, ne koncertna, ne gledališka, in ne igrajo poklicni gledališčniki.

Najprej klovni intermezzo: v Umetnostni galeriji to pot nista škala pribeljalica France Mihelič ali Maks Kavčič. Neznana so sedaj in verjetno tudi še bodo imena razstavljalcev. Toda tudi namen razstave ni popularizacija imen, temveč popularizacija sistema. Zveza Svobod in prosvetnih društev v Mariboru je predvsem dela svojega likovnega krožka, ki ga vodi Anton Trstenjak, Oton Polak, Gabriel Kolbič in Slavko Thiec.

Amaterizem torej, ki prerašča meje anonimnosti, da pokaže svoje ambicije in potence, ki pa ne stremi, oziroma ne bi smel, za zvezdniško kariero. Morda bo likovni krožek odprl kakemu talentu pot do profesionalizma in znanstvenih uspehov, toda smisel in namen ni v tem. Čistjarska in močnejša likovna izobrazba — to je cilj, ki si ga zastavlja Zveza Svobod in prosvetnih društev, in ki se mu je delno že približala, o čemer pričajo razstavljeni dokazi mariborskih dijakov in obrtnikov, ki predvsem predstavljajo ledro likovnega teja.

Koristno bi bilo, ko bi se taka galerijska srečanja sistematično ponavljala, in to bi se krog likovnih amaterjev še nadalje vztrajno širil. Okrog gledalcev, ki v odmorih ali pred predstavo postajajo v prostorni avli mariborskega gledališča (neke vrste zastini Mall galeriji), so razstavili člani Mariborskega akademskega kluba svoje likovne stvaritve in priznati jim je treba, da je med njimi nekaj prav prijetnih, izpovednih in doživljaj.

Tu so Thieva »Deklica« (lubka dekorativna terakota figurica), karikaturna študija starčeve glave in modernizirano komplimentar »Mož z lestvijo«, zelo impresivna Miklavčičeva poveljevanje s prirudo, tri Rozmanove temperne, med katerimi izstopa razpoloženi »Trg«. Bojan Golija razstavlja novo, nekrajnarsko konceptno koločica. Vlasta Zorko pa solsko dekliško glavo.

Kontakt z mariborskimi akademiki je zanekrat se up in možnost ter je delno dosežen. Toda izvajati kake daljinske zaključke bo le enem ali dveh še solsko točnih ali pa eksperimentalnih izdekih je tvegana akrobacija. Zato bomo naše poželjali na novo in obsežnejše svidenje.

Na koncertnem podiju so se predstavili solisti Mira Končić-Mracočkova (sopran), Vlado Požar (čelo), dr. Roman Klasič (klavir) in avtorji Mozart, Händel, Schumann, Musorgski, Lipovšek, Lajovic in Borodin.

Spet dva nova mlada solista: Mira Končićeva in Vlado Požar. Koristen je ta pogum in to nastopanje, čeprav o njem ne moremo govoriti v epitetonih. Zapažajo se napake, hibe, pa tudi prednosti in vrline. Koncertnega kontakta s publiko ne more nadomestiti še tako vztrajno urjenje in učenje.

Spoznali smo Požarjevo toplino, lepo solanost glasu Mire Končićeve in Klasičevu tehnično dognanost. Na koncu našega kulturnega sprehoda bi lahko omenili še posrečeno »koprodukcijo« med KUD Pošta in mariborskim gledališčem.

Postarši so namreč izvajali Janeza Švajncerja »Ognjeno srce« na deskah Slovenskega narodnega gledališča. Veliki dogodek za požrtvovalne amatere, javne le malih, improviziranih odrov, obenem pa lep primer za prihodnost, saj bi najbolj uspele amaterske predstave, ki si jih publika iz najrazličnejših razlogov na najmanj odrih nedej gledati, lahko od časa do časa pred-

stavili na centralni mariborski sceni. In še Toti teater s svojim novim, osmim sporedom, ki se v formalnem pogledu ne razlikuje od prejšnjih: konferansa, skeči, imitator Zej in pa Tijek in šet.

Sporod je nedvomno uspel, kajti publika se je zabavala vendar je opaziti stagnacijo. Vse preveč starih skečev in šal srečujemo — predvsem v formalnem pogledu. Ves naš sistem javnega, igranega humorja bi bilo treba obnoviti: skeči, šaljivi razgovori in imitacije — to je vse in seveda sčasoma premalo za zahtevnejšega gledalca.

Ce naj bi navedli najuspešnejše točke, bi omenili vedno aktualna, zbadajoča in priljubljena Tjeka in Štefa. Zeja in nekaj aktualnih skečev; bilo pa je tudi precej slabih, skoraj banalnih točk, predvsem ponesrečen »musical«.

Humor in zabava sta nujno potrebna, tudi Toti teater je potreben, le ves starinski in preživel balast je treba odvredit: nove oblike, prijeme, zamisli — več glasbe, plesa in pravega razpoloženja — to potrebuje Toti teater, če ne bo postati zgolj fosilna nekdanjih uspehov.

L. S.

Odhod bo za Dramo vsekakor pomenil veliko težavo, če ne celo resno umetniško krizo. Kako se bo vodstvo znašlo in kaj bo ukrenilo v tem poljoju?

Vtis imam, da se skuša dati odgovorim v Drami malo senzacije, čeprav so zelo resne. Ni govora o odhodu večjega števila igralcev iz ljubljanske Dramе v svoboden poklic ali v drugo gledališče. Kolikor mi je znano, se je samo eden odločil za svoboden poklic, pa tudi ta, kakor vseh ostalih šest, ki žele spremeniti pogodbe, žele še nadalje delati v matični ustanovi, tako se vsaj glase dopisi, ki so jih predložili 28. februarja. Tu ne govorim o dveh igralcih, ki sta se odločila za MG.

Povezanost našega igralca na poklic sam in na Dramo je tolikšna, da bi jo za stalno nemogel in niti ne hotel zapustiti, čeprav se mu nudijo pri filmu dobiti ugodnejši obeti. Da pa bi odhod in tudi vsak drug svobodnejši aranžman utegnil napraviti veliko težav in bi posegel v samo bistvo homogenega ansambelskega dela, je gotovo. Zato bo vodstvo skušalo storiti vse, da odlični ustvarjalci ostanejo še naprej čimbolj vezani na delo

NAŠA ANKETA O GLEDALIŠKI PROBLEMATIKI KRIZA ALI RAZVOJ?

ODGOVORI SLAVKA JANA, DIREKTORJA DRAME SNG

v naši hiši. Moram pa poudariti, da to ni samo v naši moči.

Kaj so po Vašem mnenju resnični vzroki za tako poplavo odgovorov, iz različitih ali pa samo zapovednih?

Vseh željo po novih pogodbah je devet (samih moških igralcev), ki pa so različnega značaja. Ime in pomen slovenskega igralca — člana naše Dramе — je prestopil ozke meje in sega v širino. To potrjuje ugled, ki ga ima ansambel. Hkrati je to zapeljivo, kajti tako radio kot film in v perspektivi televizija iščejo in bodo iskali za svojo rast sodelavce predvsem v našem igralskem zboru, ki je v moških premajhen in ga je treba izpopolniti ne pa okrniti.

Filmu se obeta razvoj in primer ko misli Triglav film angažirati stalne filmske igralce — za sedaj štiri iz naše Dramе, je sprožil vprašanje vrednosti igralca. Oprostite, kdo bi onemogočil

razvoj filma in zaviral nagajevanje, ki je pri filmu dosti zapeljivejši kot v gledališču? Primer potegne za seboj drugega in začarani krog se širi: imamo večerliko odličnih igralcev, ki si žele in tudi zaslužijo izboljšanje. Tu je predvsem materialno vprašanje, ki ga bo treba rešiti, kar je spoznal tudi Zvezni izvršni svet, ki je izdal odlok o umetniških dokladah.

Kakšno so po Vašem mnenju v sedanjem sistemu organizacije gledališkega dela vstopke in ovire za razvoj gledališkega umetnika? Ali je naš sistem v resnici uradniški?

Sistem organizacije gledališkega dela pozna tako zvana »obratna« in tako zvana »umetniška gledališča«. Po mojem mišljenju je obratno gledališče, kakršno, žal, mora biti naša Drama, lahko tudi umetniško gledališče. Mislim, da to dokazuje delo Dramе. V samem an-

Ali je bibliofilstvo luksuz?

OB KNJIŽNI RAZSTAVI V CANKARJEVI ZALOŽBI

Na zgornje vprašanje je skušala odgovoriti razstava redkih in bibliofilskih tiskov, ki je bila pod imenom Varia et rara odprta v četrtek zvečer v knjigarni Cankarjeve založbe v Ljubljani. Založba je ob tej priliki izdala dve drobni, a po svoje zanimivi knjižici: 17. katalog Antikvariata Cankarjeve založbe, publikacijo, ki posreduje stike z največjimi domačini in tujimi založbami ter knjižnicami ter uveljavlja ime Cankarjeve založbe in domačem in svetovnem antikvarnem trgu. Hkrati z omenjenim katalogom je izšla prva izrazito bibliofilska izdaja te založbe: Prešernov Sonetni venec, nastanjen po vseh pravilih bibliofilstva na ročno izdelanem papirju.

Predvsem vprašanje bibliofilstva je bil posevčen tudi daljši nagovor gostom, ki ga je imel urednik založbe Božidar Borko. Ni dvoma, da bibliofilstvo, t. j. ljubezen do lepih knjig, ni nobena široka programatska zahteva ali potreba. Toda razvoj gre povsod od zelo preprostega, zgolj utilitarnega k višjemu in lepšemu. V knjižni kulturi je skupina posebnih ljubiteljev knjige tista, ki v dobi grafične industriizacije opozarja na nekatera stara, preizkušena pravila tako imenovane črne umetnosti in ki skuša v interesu lepih tiskov obratiti tudi v času tiskarskih tovarn duha nekdanjih oficin, teh ateljejev črne umetnosti. Delo za pripravo lepe knjige, delo stavcev, tiskarjev, knjigovozov, pa ilustratorjev in opremjalcev, da ne govorimo o izdelovalcih papirja, je hkrati odlična vzgoja za dober grafični okus. Tako delo zahteva večje delovno disciplino, zahteva skratka celo vrsto prijemov, ki se ravna po načelih dobrega okusa, po zahtevah estetskih kvalitiet. To je navsezadnje lahko samo koristna spodbuda k večji kvaliteti pri normalnem poligrafičnem delu, ki stoji najhujšim sistemom potrebam, t. j. masovni proizvodnji.

Obiskovalci razstave so si lahko ogledali nekaj zares lepih bibliofilskih izdaj, med njimi, da omenimo samo eno knjigo, v velikem folio formatu monumentalnega Hamleta z znamenitimi ilustracijami Delacroixa. Zanimive tekste je bilo videti tudi med raritetami, posebno mesto je bilo odmerjeno domačemu staremu tisku, naj tudi tu omenimo le nekatere: Kurpičev Iternaraj iz leta 1551, enega prvih tiskov Mandeljševe tiskarne: Türkische-griechische Zeitung iz leta 1579 ter Apes Academiæ Oporosorum iz leta 1701 s številnimi slikami in zelo zanimivimi grbi članov te Akademije.

Filmano gledališče »Kar hočete«

Ze od nekdanj slove ruski filmski ustvarjalci po zvestih adaptacijah velikih dramatskih ali literarnih tekstov. Ta zvestoba pa lahko v gledalcu čisto rodi upravičeno razmišljanje, ali je orientacija v popolno stilno prilagojenost gledališkega podajanja morda hotena, ob tem pa že hkrati še manj razumljivo vprašanje, kakšen smisel tak način sploh ima. Tako je tudi v našem primeru s priredbo odlične Shakespeareove komedije »Kar hočete«. V naslovu smo napisali filmano gledališče — in res lahko tako označimo režijo Jana Frida, saj le-ta povsem pozablja na veliko večje možnosti aдекватnega specifičnega filmskega

jezika, ko oklepa svojo režijo v tesne sponje namišljenega odrskega prostora, ki ga široka panorama filmske kamere lahko tako brez primere nadkriljuje. Tudi igralci so režiserju sledili v njegovih težnjah in ustvarili nekje stilno enotnost v konceptu, ki po našem mnenju v filmu nima mesta. Vsekakor pa lahko rečemo, da je v svoji zamisli režiser dosegel popoln uspeh, igralci pa izvrstne kreacije, predvsem v nepozabnih vlogah Sira Tobjie in viteza Bledice, ki jima zares ni manjkalo pristnega komedijskega soka, ki jih je z njim napojil do simbolne pijanosti največji dramatik vseh časov.

J. P.

brez posebnih trenj. To dokazuje delo v gledališču in pri filmu od l. 1948 dalje. To sodelovanje bo tudi v bodoče nujno potrebno, če se vsi zavedamo dolžnosti do slovenske gledališke in filmske kulture, to se pravi, da ne podiramo osrednjega gledališča zato, da bi obetajočemu filmskemu razmahu omogočili polet. Pri tem je težava prav v tem, da ima naša Drama tako odličen in tako vreden igralski zbor, ki mora zalagati Dramo in film. Mislim, da bo pravočasno organizirano delo ob obeh strani, zlasti od strani filmskih podjetij (vprašanje scenarijev!) moralo zagotoviti redno delo v gledališču in v filmu.

Nam lahko posredujete svoje misli o vlogi direktorja pri nagajevanju gledaliških umetnikov?

Direktor je največji revež, ki je vkovan v verigo finančnih možnosti, administrativnih ter organizacijskih oblik, včasih vprav togih (sistem dodatnih plač) na eni strani, na drugi pa oblegan od umetniških in materialnih zahtev, ki segajo druga v drugo. V tem smislu ima bore malo možnosti pri nagajevanju gledaliških umetnikov.

Helmut Recknagel

Eino Kirjonen

Harry Glass

LETEČA »JATA PTIC«

iz žabje perspektive

Zdaleka je planiška velikanka podobna mogočnemu slapu. Slapu, pri katerem so drobne kapljice, odbijajoče se od vodne gladine, zamenjale snežinke. Bučno žuborenje slapa v Planici zamenjajo vzdihli ljudi, ki strme občudujejo pogum letalcev brez kril. Planiški slap se vsaka tri leta utopi v reki tisočev in tisočev radovednežev, ki bi radi videli letečo jato ptic pri njihovih poletih. Večina njih se mora zadovoljiti s pogledom iz žabje perspektive in nemo zasledujejo črne točke ki letijo kot bi bile nstreljene iz katapulta.

Mogočen je planiški slap. Včasih so ljudje tvegali in se skušali spustiti čez niagarske slapove s ciljem — atrakcija. Le-to je sedaj zamenjala športna zavest, zamenjal jo je pogum in tekmovanje, pri katerem ne zmaga najdrznejši, ampak tisti, ki združi v sebi drznost, lepoto in daljavo.

Zato se planiški slap vsaka tri leta utopi v reki ljudi.

Hudomušni dr. Dečman

Vsi tekmovalci so nastanjeni v Porentovem domu. Od tod jih vsako jutro odpelje avtobus prav do skakalnice. Putnikov avtobus, ki je namenjen skakalcem, je vedno napolnjen, njegova streha pa je bogato naložena s smučmi raznih barv in znamk. Naš fotoreporter je ujel v objektiv jugoslovanske skakalce, med katerimi

je bil tudi republiški kapetan za skoke dr. Dečman, ki je sedaj v Planici sodnik. Kot vidite na sliki, so tekmovalci veselo razpoloženi, morda zaradi tega, ker bodo tri dni pokazali na velikanki, kaj znajo, morda pa zaradi hudomušne geste dr. Dečmana, ki si ni mogel kaj, da ne bi Roglju naslovil kar štiri roglje.

Janez Polda tokrat le na mostu

Stari planiški znanec Janez Polda je naposled držal svojo besedo, in se letos ni več poganjal čez most domačin in tujih skakalnic. Vseeno pa je v Planici. Na sliki ga vidite, kako sedi na mostu skakalnice in ima v rokah rdečo zastavico. To pomeni, da je skakalnica zaprta. Spodaj v areni pa ima prav isto nalogo Karel Klančnik, skakalec, ki je včasih s Poldo skupaj zastopal jugoslovanske barve.

Številni amaterji

V Planici vsako leto mimo poklicnih fotoreporterjev ne manjka tudi fotoamaterjev. Posebno veliko jih je med tujimi skakalci, ki z veseljem pritisakajo na sprožilec, da bi odnesli domov čimveč spominov. Med temi amaterji sta tudi Finca Tirkonen in Kilakorpi. Le-ta sta posebno navdušena in pravita, da morata

subjekte, medtem ko sta skoke prepustila profesionalcem. Harry Glass iz Vzhodne Nemčije je iz Cortine prinesel domov v čevljarsko delavnico v Klagenfurtu bronasto medaljo. Razen tega se je uspešno uveljavil tudi na številnih tekmovanjih v letošnji sezoni. Zato mu kar ni

šlo v račun, da je bil v četrtlet na 80-metrski skakalnici šele četrti in da je zaostal kar za 11 točk za rojakom Recknaglom, ki ga vidite v sredini slike, nekako čemerno razpoložena. Verjetno je Recknagel razmišljal o tem, če bo uspel ponoviti uspeh z »male« tudi na veliki skakalnici.

Zidar v novi vlogi

Kar začudili smo se, ko smo Zidarja zagledali med tlačilci. Sicer smo že poročali, da je bil laže poškodovan, vendar smo računali, da bo lahko vseeno nastopil. Radovednost nam ni dala miru, zato smo se prepričali na kraju samem, kaj je z Zidarjem:

»Nazadnje sem na veliki tako nerodno padel, da mi je smučka

razgovoru s smučarji, prav tako pa tudi ne zamudijo nobenega tekmovalca skakalcev. Na sliki vidite, da je Franjo Mihalič, srebrna medalja iz Melbourn, dober prijatelj mladega finskega skakalca Tirkkonena. Pogovoriti se žal nista mogla, ker znajo finski skakalci le svoj materni jezik, Mihalič pa — čeprav je bil že na Finskem — se vseeno ni uspel naučiti jezika, za katerega pa pravi, da je zelo težak.

Smola pa taka

Priiti v Planico s ciljem skakati na 120-metrski skakalnici in se pri tem poškodovati je na 80-metrski skakalnici je zares smola. To vsekakor menita tudi Čeh Rieger in Nemeček Zapf. Prvi si je v četrtlet pri padcu nalomil ključnico, drugi pa zvil nogo. Tako bosta morala oba zamenjati svoji vlogi in se namesto med tekmovalce uvrstiti med gledalce.

Foto: Dušan Škrlep

Izjave

Nekateri najboljši posamezniki so po večeršnjih uspehih poskusnih poletih dali izjave o svojih občutkih in uspehi, ki so ga dosegli.

Nemeček Bieler (ki je skočil 107,5 m) je bil najbolj uspešen v zahodnonemškem moštvi: »Zelo sem zadovoljen. To je moj prvi večji mednarodni

poškodovala kožo na prsih. Noge imam v redu, pač pa me pri vsakem globokem vdihu zaboli. Računam, da se mi bo poškodba za-

celila in me boste v soboto že videli na velikanki.

Škoda bi res bilo, če našega državnega prvaka ne bi videli v soboto in nedeljo v tej močni mednarodni konkurenci.

Srebrna medalja v Planici

V Planici se pripravljajo na novo sezono tudi naši najboljši atleti — dolgooprogaši. Le-ti so hitro navezali stike z našimi in tujimi skakalci. Precej svojega prostega časa prebijejo atleti v

nastop. Uspeh, ki sem ga dosegel v tej hudi konkurenci, je zame doslej največji, čeprav to ni bila tekma.

Finca Kirjonen (113,5 m s padcem): »Upam, da bom v prihodnjih dveh dneh dosegel daljše skoke in prepričan sem, da bo znakma 120 m presežena. Čeprav sem padel, moram skakalnice le pohvaliti. Obeh mojih padcev je kriv mehak sneg na doskočiču.

Čeh Vašut (83,5 m): »Prepričan sem, da bom preskočil 100 m. Skakalnica je zelo dobra, toda nisem v formi. V Kulmu sem skočil 108 m. Upam, da bom prav tako daleč poletel tudi na planiški skakalnici.

Avstrijec Steinegger (104,5): »Zelo dobro se počutim v zraku. Če je skakalec vešč, lahko zaupa tej skakalnici in zaplava, kakor pač ve in zna. V Oberstdorfu sem skočil 120 m, toda če bom v Planici skočil 110 m, bo to moj največji uspeh.

Uspela generalka

PLANICA, 8. marca. — Danes je pri poskusnih smučkih poletih na veliki planiški skakalnici Helmut Recknagel iz Vzhodne Nemčije skočil 120 m daleč in tako izenačil rekord za skakalnice, ki ga je leta 1948 dosegel Švejec Tschannen. Dovoljenje za današnje poletje je po večeršnjih tekmah na 80-metrski skakalnici izmed 38 skakalcev dobilo 34, od teh 9 jugoslovancev. Najbolj uspešen od naših tekmovalcev je bil spet Jože Langus, ki je štirikrat skočil čez 100 m in od tega enkrat 108 m. Od tujih tekmovalcev so poleteli nadalje Recknagel (VN) 120, Tirkkonen (F) 109,5, Bieler (ZN) 107,5, Steinegger (A) 104, Angerzel Gasienica (F) 105,5, Vašut CSR 93,5, Rabassa (F) 85,5. To so bili le poskusni poleti, pri katerih so ocenjevali slog, vendar sodniki niso objavili skupnih ocen za dolžino in slog.

Langus je skočil prvi in na mah osvojil srednjeveliko mladino, ki je najbolj zvest obiskovalec planiških skakalnic. Langus je novi junak Planice. Pred vojno smo imeli Šramis, Novška, Pribožka ter potem skozi več desetletij Finčarja in naposled Poldo. Langus je izvedel odprtveni skok, kar je sprjeto dolžnost gostiteljev. Za ko so Langusove hlače trifotale v zraku, njegovo telo pa se je mirno prepustilo in zaplaval čez 100-metrsko znamko, je ob izteku završalo od navdušenja. 168 m, se je oglasilo po zvočniku. Pet

Hubert Rieger pri svojem edinem skoku v Planici

tisoč gledalcev je ostrmel. To je bil prvi skok in že čez 100 m in se Jugoslovanci porvnu.

V prvi seriji je bilo treba (akati spet nanj (imel je namreč startno številko 32), da smo videli polet čez 100 m. Izmerili so 108,5m. Pred njim je potegnil na 100 m, toda nič več. Bolkar (ZN). Bolj kot lepo jadranje na smučeh smo pričakovali rekord obu hitrosti 100 km/h. Naše največje upanje je bil skakalec Recknagel, zmagovalec večeršnje tekme. Popolnoma se je predal značnemu uporu, le enkrat je zabuhil z rokami in pristal tik pred rdečo črto, ki je označevala 120 m. Za Recknaglom je skočil še Avstrijec Steinegger. BH je četrti mož, ki je v prvi seriji dosegel 100-metrsko znamko. V ostalih dveh serijah smo videli še 22 poletov čez 100 m. Veliko daljšavo smo pričakovali tudi od Finca Kirjonnena. Res se je finski prvak s 113,5m, čeprav s padcem, postavil Recknaglu ob bok, pa tudi njegovega kolega Tirkkonena s 109,5 m. Presenetili je Poljak Gasienica, ki se je v drugi seriji v lepem slogu zagnal na 108,5 m.

Tretja serija se je začela v vzdušju napetega pričakovanja. Vsi so želeli, da bi padel rekord skakalnice. Toda je moličkati skakalec je dostal daljši skok kot po prvih dveh skokih. Sneg je postal mehak, pa tudi hiter ni bil. Recknagel je skočil pol metra manj od rekorda, toda pri doskoku mu je zarobil v mehkem snegu in padel je kot pred njim iz istega razloga tudi Kirjonen s 113,5 m in Glass pri 108 m. Toda, kot so prej znali mojstrsko leteti, tako so znali tudi mojstrsko pasti.

Sodišni zbor je zaradi tega prekinil s poletih. Gledalci, povečini zelo mladi, so se ob zvokih godbe še bolj razvedrili. Videj je bil, kot da so ta dan vsi srečni. Poleti, kakršne smo videli danes na tej velikanki napravili, so za vsakogar res veliko in nepozabno doživetje.

Recknagel (VN) 119 m, 120, 119,5 (padec), Glass (VN) 99, 105, 108 (padec), Bieler (ZN) 96,5, 105, 107,5, Bolkar (ZN) 100, 105, 108, 109, Kirjonen (F) 100,5, 101, Steinegger (A) 100,5, 104, 100, Kirjonen (F) 99, 100, Kirjonen (F) 99,5, 113,5, 111,5 (padec), A. Gasienica (F) 94,5, 105,5, 100, Tsjaner (F) 95, 100,5, 102,5, Vašut (C) 91, 93,5, 90, Langus 108,5, 104, 100,5, Rogelj 78, 85, 86, Koroščen 83, 85, 86,5, Goršek 82, 85, 87, Rojina 82, 87, 82, Franko 81, 86,5, 80, Oman 75, 84, 86, Thollere (F) 73 (padec) — odstopil, ker se je laže poškodoval, Rabassa (F) 81,5, 80, 85,5. D. Kuret

SVETOVNO NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO

»Sinovi vzhajajočega sonca«

tudi letos favoriti — Berczik igra za stavo z vsakomur

(Od našega posebnega dopisnika) Stockholms, 8. marca. Namiznoteniški igralci z vseh celin in vseh barv kože so se spet zbrali. Pri svečani otvoritvi XXIV. prvenstva so bili v veliki stockholmski teniški dvorani predstavniki 39 dežel. Začele so se devetdnevne borbe na 12 mizah hkrati. Trajale bodo skoraj dan in noč. Udeleženci se hranijo v restavraciji, ki je pod isto streho kot zelene mize. Kakšen je Stockholm, pestro mesto otokov, bodo lahko videli šele, ko bo prvenstvo končano, ali v najboljšem slučaju po končanem moštvenem tekmovalstvu, oziroma ko bodo izpadli iz konkurence posameznikov. Atmosfera prvih bojev je bila v znamenju realnih prognoz. Medtem ko

japonski tekmovalci Ogimura, Tanaka, Tsunoda in Miagi vzbujajo največjo pozornost s svojim resnim in zares na študiranim treningom in ogrevanjem, ki ga imajo pred vsako partijo, pa njihovi tekmeči številka 1 mladi Madžar Berczik igra partije za ogrevanje v stranski dvorani proti vsakomur za stavo. Zgodaj je pravilo, začel hazardirati, v vsakem slučaju pa »sinovi vzhajajočega sonca« kažejo, da so najbolj pripravljeni in dostojni naslova prvaka, ki ga imajo.

Naši reprezentanti so odigrali dva dvoja. In sicer s Španijo ter Nizozemsko po 5:0. Posamezni rezultati dvoja proti Nizozemski: Dollnar — Gimbel 2:0, Harangozo — Schäfer 2:0, Vogrine — Skog 2:0, Dollnar — Schäfer 2:0, Vogrine — Gimbel 2:0.

V nadaljevanju tekmovalja za Corlillon pokal je Jugoslavija izgubila proti Romuniji z 0:3.

V nadaljevanju svetovnega namiznoteniškega prvenstva so naši igralci zabeležili še eno zmago. Premagali so Avstrijo z 5:2 (Dollnar: Sedelmayer 2:0, Harangozo: Steubler 2:0, Vogrine: Wegrath 2:1, Dollnar: Wegrath 0:2, Harangozo: Sedelmayer 1:2, Vogrine: Stolberg 2:0, Harangozo: Wegrath 19:18, 13:3 — na 8).

DRUGA PARTIJA DVOBOJA BOTVIKIN — SMISLOV Remi

Moskva, 8. marca (Radio Moskva). V koncertni dvorani Čajkovskega je bila odigrana druga partija dvoboja za svetovno šahovsko prvenstvo med Smislovom in Botvinkom. Botvink je s črtni figurami izbral siciljansko obrambo.

Druga partija med Botvinkom in Smislovom je bila končana s remijem v 45. potezi.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO MARIBOR Njegovan spet prvak

Maribor, 8. marca. Na šahovskem prvenstvu Maribora je spet zmagal Dušan Njegovan z 11 točkami. Rezultati začelnega kola: Mavrič — Podlipnik 1:0, Ačko — Horvat 0:1, Drobnik — Peče 1:0, Kos — Babič remi, Kukovec — Majerič 0:1, Iigo — Hočevar remi, Avdič — Njegovan remi. Končno stanje na lestvici: Njegovan 11, Hočevar 9,5, Kos 9, Babič 8,5, Kukovec, Horvat 7, Peče, Iigo, Drobnik 6,5, Majerič 6, Mavrič 4,5, Ačko 4, Podlipnik 3,5, Avdič 1,5.

Brzjojavke

● PEKING, 8. marca. (Nova Kitajska) Moška in ženska košarkarska reprezentanca Jugoslavije sta izgubili tudi tretjo tekmo v Pekingu za mestno reprezentanco. Moški so bili premagani z 81:65, ženske pa s 50:71. To je bila zadnja tekma jugoslovanskih košarkarjev v Pekingu. Jutri bodo nadaljevali turneje v notranjosti Kitajske.

● RUDIMPESTA, 8. marca. (Reuter). Disciplinska komisija madžarske nogometne zveze je kaznovala nogometista Honvedu, ki so navzlic prepovedi bili na turneji po Južni Ameriki. Szusza, Lantos, Sander, Roszik, Banyai, Rakocsi, Farago, Budai in Kotas so kaznovani s trimesečno prepovedjo igranja doma in s prepovedjo igranja mednarodnih tekem do 7. septembra letos. Dudas in Töröcsik ne bosta mogla igrati doma štiri tedne, v tujini pa do 7. julija letos.

● LONDON, 8. marca. (Reuter). V četrtfinalni tekmi za angleški nogometni pokal je v ponovljeni tekmi Birmingham premagal Nottingham z 1:0. V polfinalu, ki bo 23. marca, bo Birmingham igral z Manchester Unitedom, v drugi polfinalni tekmi pa se bosta srečala Aston Villa in West Bromwich Albion.

● LIMA, 8. marca. (Reuter). — V prvi tekmi tekmovalja za nogometno prvenstvo Južne Amerike, ki je v perujskem mestu Lima, je Urugvaj premagal Ekvador s 3:2 (2:2). V tem tekmovalju, ki bo trajalo do 6. aprila, sodelujejo še reprezentance Perua, Brazilije, Čila, Kolumbije in Argentine.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Mostje, dr. Rado
Debeve, Krekova ulica 3, tel. 31-359.

TURISTIČNO DRUŠTVO LJUBLJANA
objavlja program ogledov kulturno-
zgodovinskih in drugih turističnih za-
nimivosti v letu 1957.

I. popoldanski ogledi: 1. Ljubljana
(dvakrat); 2. Polhov gradec (enkrat).

II. celodnevni ogledi: 3. Kranj-
Radoševica-Kropa; 4. Gostče-Skojta
Loka-Črncgrub; 5. Kamnik-Stranje-
Kamniška Bistrica; 6. Moravska dolina;

Začetek ogledov konec aprila, pre-
kinitve od srede julija do konca av-
gusta, nadaljevanje do konca septem-
bra. Prijave sprejema pisarna Turističnega društva, Ljubljana, Cankarjeva
cesta 1-11, vsak dan od 10-12.
Udeleženci plačajo prevozne stroške
sameli.

Zahvala. — Zahvaljujem se prof.
dr. Božidarju Lavriču, asistentu dr. M.
Košaku, dr. Vargazonu, dr. Milnerju in
osebju kirurške klinike v Ljubljani,
ker so mi z operacijo srca in s
požrtvovano zdravniško zavzetostjo
napravili življenje spet polno in lepo.
Ki bi mi sicer kmalu postalo breme.
Vsem še enkrat iskrena hvala! — Ivo
Mazine z družino, Celje.

Novosti »Puder« krema »EVELINE«
v treh niansah pokrje pomanjkljivosti
kože. Dobi privlačen in svež ten. Dobi
se v drogerijah in Na-Ma v Ljubljani,
Mariboru in Kranju!

Vsaka drogerija, specerija, zadru-
ga, vsaka trgovina, ki prodaja milo
za gospodinjstvo, prodaja tudi FLEX.
Za čiščenje madežev samo FLEX.

Svež in mladosten obraz dobijo po
UBELL, kozmetične maske TEINT
BELL. Način uporabe zelo enostaven,
pa vendar čudovit učinek.

KONCERTI

V ponedeljek, 11. marca, koncert
v počastitev 60-letnice Matije Bravni-
čarja. Simfonični orkester SF, pevski
zbor Glasbene matice, solisti Danilo
Merlak, Janez Lipušček, Gasper Der-
mata. Zdravko Kovač izvajajo pod
vodstvom Cirila Cvetka opero množic
»Hlapec Jernej in njegova pravica«.
Recitator Jože Tiran. Vstopnice pri
blajalni SF.

Hilida Horak-Casova koncertira v
torek, 12. marca, za belj abonma. Na
sporedju sonate Haydna, Brahmsa,
Skerjancina (prva izvedba) in Chopina.
Koncertna direkcija prosi abonente,
da sprejstijo preložitve koncerta na
torek, ta sprememba je nastala, ker
je dvorana Filharmonije v ponedel-
jek zasedena. Proste vstopnice bodo
v prodaji v ponedeljek.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Sobota, 9. marca ob 20: Brecht: »Kav-
kaški krog s kredo« Abonma F.
Nedelja, 10. marca ob 15: Molière:
»Sola za moža«. »Izsiljena ženiteva«.
Izven in za podeželje;
ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s
kredo«. Izven in za podeželje.
Ponedeljek, 11. marca: Zaprtlo.
V nedeljo, 10. marca ob 15, je na
sporedju nedeljska popoldanska pred-
stava Molièrovih komedij »Sola za
moža« in »Izsiljena ženiteva« izven in
za podeželje, na kar obiskovalce pose-
bej opozarjamo. Rezervacije telefon
št. 22-326.

OPERA

Sobota, 9. marca ob 19.30: Donizetti:
»Ljubezenski napoj«. Abonma K.
Nedelja, 10. marca ob 19.30: Verdi:
»Traviata«. Gostovanje sopranistke
Ondine Otte izven in za podeželje.
V nedeljo ob 10.30 bodo za »Traviata«
razprodane vse rezervirane vstop-
nice, ki jih naročniki ne bodo dvig-
nili v soboto do 19. ure.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sobota, 9. marca ob 20: M. Gorki:
»Malomeščani«. Izven.
Nedelja, 10. marca ob 15: Cankar-
Smerdu: »Martin Klačur«. Izven.
Popoldanska predstava:
ob 20: Sidney Howard: »Pokojni
Christopher Bean«. Izven.

BENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 9. marca ob 20: L. Bobič: »Dru-
žina Blo«, komedija. Premiera. —
Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.
Nedelja, 10. marca ob 18: Ogrinci: »Kje
je meja«, veseligrta. — A. T. Lin-
hart: »Zupanova Micks«, komedija.
Popoldanska predstava. Red nedelja
popoldanski. Vstopnice so tudi v
prodaji;
ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«, ko-
medija. Večerna predstava. Izven.
Cetrtek, 14. marca ob 20: O. Stuart:
»Gostovite pustolovščine«, komedija.
Gostovanje v domu »Svobode« v Zg.
Šiški.

Sobota, 16. marca ob 20: L. Bobič:
»Družina Blo«, komedija. Izven.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu,
rezerviranje telefon št. 32-860.
Abonente naprošamo, da poravnajo
vse zapadle obroke.

Nenadoma nas je zapustil
v 80. letu starosti naš dragi
oče, stari oče, brat in mož
Jože Pristav
kmet
Pogreb dragega pokojnika
je bil 8. marca 1957 v St.
Vidu-Prevojah.
Ljubljana, 7. marca 1957.
Zahvaljoti ostali

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
Ljubljana

Sobota, 9. marca ob 20: Patric: »Vroča
kri«.
Nedelja, 10. marca ob 16: Golla: »Sne-
guljčica«.
ob 20: Patric: »Vroča kri«.
Predprodaja vstopnic 2 uri pred za-
četkom predstave in v nedeljo od 10
do 12. ure. Rezerviranje na tel. 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg 3
Sobota, 9. marca ob 17: F. Milčinski:
»Zvezdica Zaspanska«.
ob 20.30: Fr. Pocol: »Čarobne gosli«.
Samo za odrasle.
Nedelja, 10. marca ob 11: F. Bevk:
»Lenuh Poležuh«.
ob 15: Tauffer-Novy: »Moja in ti-
vali«.

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Nedelja, 10. marca ob 17: Simončić-
Pengov: »Medvedca lovimo«.
Prodaja vstopnic za vse predstave
od srede dalje (razen nedelje) od 10-12
v upravi. Resljeva cesta 28, tel. 32-020,
in pol ure pred vsako predstavo (tudi
ob nedeljah) pri gledališki blajalni.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na
Jesenicah dr. Stanko Rosenstein, Ja-
vorniška pot.

Brivsko dežurno službo ima v ne-
deljo, 10. marca: Anka Urbar, brivski
salon, Prešernova cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 9. marca ob 20: Andre Rous-
sin: »Otroci prihajajo«. Gostovanje
v Novi Gorici.
Nedelja, 10. marca ob 15: Andre Rous-
sin: »Otroci prihajajo«. Gostovanje
v Novi Gorici.

KINO

»RADIO«: Premiera francoskega
filma: »Otroci ljubezni«. Predstavi ob
18 in 20.

»PLAVŽ«: Ameriški barvni film:
»Trojente opoldne«. Predstavi ob 18
in 20. V glavni vlogi Ray Milland in
Helena Carter.

ZIROVNICA: Franc. barvni film:
»All Baba in 40 razbojnikov«. Pred-
stava ob 19.30. V gl. vlogi Fernandel.

DOVJE-MOJSTRANA: Angl. barvni
film: »Svengali«. Predstava ob
19.30. V glavni vlogi Donald Wolfit,
Hildegard Neff in Terence Morgan.

KOROŠKA BELA: Francoski film:
»Otroci ljubezni«. Predstava ob 19.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: Ameriški film:
»Kapetan Carey«. V glavni vlogi
Alan Ladd.
»SVOBODA« — Trbovlje II.: Ruski
barvni film: »Prvak sveta«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO

»PARK«: Ameriški barvni film:
»Crni labod«. Predstava ob 20. — V
glavni vlogi Tyrone Power in Maureen
O'Hara.

SPLOŠNO GLEDABENO PODJETJE »7. JULI«
BEOGRAD — MAJKE JEVROSIME 47-49

razpisuje natečaj za delovno mesto
vodje komercialne službe podjetja

Pogoji: Ekonomska fakulteta z več kot 3-letno prakso v
komercialni stroki — srednja strokovna izobrazba, ekonom-
ska srednja šola, z daljšo prakso na vodilnem mestu komer-
cialne stroke.

Rok za vlaganje prošelj je 10. marec 1957. V prošnji
navedite kratek opis dosejanega službovanja.

767

RUDNIK LIGNITA VELENJE

razpisuje naslednja delovna mesta za:

gradbenega inženirja

Pogoj: Pooblastilo za projektiranje; praksa 3 do 5
let ali

gradbenega tehnika

Pogoj: Pooblastilo za projektiranje; praksa 5
do 10 let

gradbenega inženirja

Pogoj: Pooblastilo za izvajanje gradbenih del;
praksa od 3 do 5 let ali

gradbenega tehnika

Pogoj: Pooblastilo za izvajanje gradbenih del;
praksa 5 do 10 let

Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Stanovanja so zagotovljena.

Plača po tarifnem pravilniku RLV oziroma po
dogovoru.

Ponudbe pošljite pod geslom do 20. marca 1957.

667

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 10. marca ob 16: Armand Sa-
lacrou: »Noči jeze«. Izven in za po-
deželje.

KINO

»STORŽIC«: Ob 18, 18 in 20 ameriški
barvni film: »Sin Ali Babe«. Ob 22
premiera ameriškega filma: »Marty«.

»SVOBODA«: Amer. film: »Marty«.
Predstavi ob 18 in 20.

NAKLO: Ameriški barvni film:
»Cimeronska roža«. Predstava ob 20.

Pohitite z vpisom v članstvo
Prešernove družbe

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Ona je ve-
dela, kaj hoče«. Predstavi ob 17 in 20.
V glavni vlogi Dick Powel, Debbie
Reynolds in Anne Francis.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 9. marca ob 20: Miloš Mikeln:
»Petra Šeme pozna poroka«. — sobotni
abonma in izven.

Nedelja, 10. marca ob 16: Jerzi Lutov-
ski: Dežurna služba. — Gostovanje
v Trbovljah.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Ameriški barvni film: »Do zadnje-
ga«. V glavni vlogi Richard Widmark
in Robert Wagner.

IZ ŽALCA

KINO

Italijanski barvni film: »Atlas«.
Predstava ob 19.30. — V glavni vlogi
Anthony Quinn, Henri Vidal in So-
phie Loren.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 10. marca ob 20: F. Roger:
»Trije fantje in eno dekice«. Red
premierski in izven.

Torek, 12. marca ob 16: F. Roger:
»Trije fantje in eno dekice«.
Red LMS I.;
ob 20: F. Roger: »Trije fantje in eno
dekice«. Red A in izven.

Cetrtek, 14. marca ob 16: F. Roger:
»Trije fantje in eno dekice«.
Red LMS II.;
ob 20: F. Roger: »Trije fantje in eno
dekice«. Red B in izven.

KINO

»MESTNI KINO«: Ameriški barvni
film: »Velika noč Casanove«. Pred-
stavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Bob
Hope in Joan Fontaine.

RADIO LJUBLJANA

Spored za soboto, 9. marca

Poročila: 5.05, 5.00, 7.00, 8.00, 10.00,
13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslu-
šalci! (pester glasbeni spored) — vmes
od 6.30-6.40 Reklame in obvestila —
7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20 do
7.25 Naš jedilnik — 8.05 Jutranji spor-
red lahke glasbe — 8.40 Venček doma-
čih pesmi in napevov — 9.00 Radijska
šola za višjo stopnjo (ponovitev):
Aleksa Mikic: »Darilo« — 9.30 Lepe
pesmi — znani napevi — 10.10 Od po-
pevke do popevke — 11.00 Prenos re-
portaže z mednarodnega tekmovanja
v smuških poletih v Planici (Reportar-
ja Drago Ulaga in Slavo Tiran) — 12.00
Opoldanski koncertni spored — 12.30
Kmečka univerza: Ing. Janez Božič:
Gojitev topolov in drugih hitrosto-
čih vrst gozdnega drevja — 12.40 Pisan
šopek melodij — 13.15 15 minut z
veselimi godci — 13.30 Ad arje do arje
— 14.20 Zanimivosti iz znanosti in teh-
nike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo
in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glas-
ba, vmes reklame — 15.40 Nove knjige
— 16.00 Glasbene uganke — 17.10 Kaj
bo prihodnji teden na sporedu — 17.30
Zabavna in plesna glasba na tekočem
traku — 18.00 Okno v svet: Venezuela
dežela petroleja — 18.30 Jezikovni
pogovori — 18.45 Igra tamburaški or-
kester — 19.00 Radijski dnevnik —
19.20 Reportaža z mednarodnega tek-
movanja v smuških poletih (prenos iz
Planice) — 19.35 Zabavna glasba, vmes
reklame — 20.00 Zabavni sobotni večer
— 22.15 Oddaja za naše izselence —
22.15-24.00 UKV program: V plesnem
ritmu — 23.00-24.00 Oddaja za tujino
— na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

II. program

12.30 Mali komorni koncert — 13.00
Napoved časa, poročila in vremenska
napoved — 13.10 Za vsakogar nekaj —
14.20 Ljubljanska kronika in obvestila
— 14.35 Peter Iljič Čajkovski: France-
ska da Rimini, simfonična pesnitev —
15.00-15.15 Napoved časa, poročila in
vremenska napoved — 22.15-24.00 V
plesnem ritmu.

MAR'BORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sobota, dne 9. marca: lekarna
»Planika«, Glavni trg 20.
Nedelja, dne 10. marca: lekarna
»Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO

PARTIZAN: Ital. film: »Mož iz sanj«.
UDARNIK: Poljski film: »Frideric
Chopin«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 9. marca ob 19.30: D. Svara:
»Slove od mladosti« (Prešeren).
Premiera. Izven in za premierski
abonma.

Nedelja, 10. marca ob 15: Betti: »Zlo-
čin v sodni palači«. Red U;
ob 19: Zaključena predstava za JLA.

»TITAN«
KAMNIK

sprejme v službo:

2 strojna inženirja

za dela v konstrukcijskem
oddelku

strojnega inženirja
ali tehnika

za proizvodni sektor

Stanovanje preskrbljeno

Ponudbe pošljite na tovarno

»TITAN« — Kamnik. 668

POZOR!

Injekcijska brizgalka

6 cilindrov

znamke BOSCH

(ali kakršnekoli druge izdelave)

z naslednjimi tehničnimi podatki tvrdke »Bosch«:

»Bosch« — Germany import — D'Allemagne, št.
ser. RVV. 175/375 ZV 687 — nosi elemente 12 mm, leve.

Ta brizgalka mora ustrezati motorju znamke
»Skoda« s šestimi cilindri, premer cilindra 160 mm
s 750 obrati v minuti.

Interesenti naj se s ponodbami javijo Industriji
precizne mehanike Beograd — Bulevar revolucije 312
ali na telefon 42-090.

824

»TAPETAR«

obrtno tapetniško-dekoracijsko podjetje — SARAJEVO

MARŠALA TITA 126

sprejme več

visokokvalificiranih tapetnikov
in kvalificiranih tapetnikov

Ponudbe pošljite upravi podjetja najkasneje do 1. aprila 1957.

Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe takoj

809

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Premiera ameriškega filma

»Na razpotju«

Tednik: Filmske novosti št. 10. Pred-
stave ob 16, 18.30 in 21. V glavni vlogi
Bette Davis in Paul Henreid. Prodaja
vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Italijanski film

Kruh, ljubezen
in fantazija

Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni
vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio
de Sica. Prodaja vstopnic samo od
14 dalje.

KINO »UNION«: Zaprtlo.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film:
»Clovek s puško«. Tednik. Predsta-
ve ob 15, 17, 19 in 21. — Ob 10 ma-
tineja ameriškega barvnega filma:
»Kleopatra«.

KINO »VIC«: Amer. barvni film: »Kle-
opatra«. Tednik: Filmske novosti
št. 10. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
Prodaja vstopnic v obeh kinemato-

grafih od 9.30-11 in od 14 dalje, za
matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8:
Zaprtlo.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film:
»Upor na ladji Bountie«. Predstavi
ob 18 in 20. V glavni vlogi Clark
Gable, Charles Laughton in Fran-
chot Tone. Prodaja vstopnic uro
pred pričetkom prve predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»ŠKANDAL
V SCURIJU«

Tednik. V glavni vlogi Greer Garson
in Walter Pidgeon. Predstave ob 16,
18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»Ukročena
trmoglavka«

V glavni vlogi Kathryn Grayson in
Howard Keel. Predstave ob 16, 18
in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.
Na sporedu samo še danes in jutri.

DROBNI OGLASI

SLIKE ZA VSE LEGITIMACIJE vam
v dveh urah lepo izdelata foto Pauli,
Trubarjeva 38. — Sprejemamo vsa
ostala fotografiska dela tudi izven
ateleja. Telefon 20-305. 77

STROJEPIŠKO sprejme Muzej narod-
ne osvoboditve. — Zazeleno znanje
nemškega in italijanskega jezika.
MESARJA-PREKAJEVALCA in dobre-
ga sekaca sprejme takoj podjetje
»Rog«, Trbovlje. T 38

Male oglase,
osmrtnice
in zahvale

za »LJUDSKO PRAVICO«
sprejemajo vse pošte v Slo-
veniji • Poslužujte se »PIT
uslugi!

ADLER JUNIOR, cabriolet, v brez-
hibnem stanju, z rezervnim blo-
kom, menjalnikom itd., ugodno na-
prodaj. Dr. Matko, št. Vid nad
Ljubljano št. 89. 888

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z lepim
vrtom, takoj vseljivo, prodam. Ma-
ribor, Sokolska 107. Cena 800.000 din.

KOLEKTIVI
SINDIKALNE PODRUŽNICE!

Obveščamo vas, da lahko
nabavite za člane vašega kole-
ktivata pri našem podjetju

vse vrste nogavic

izdelek tovarne Polzela v II. in
III. vrsti s 40 in 60% popustom.

Na zalogi imamo artikle
vseh vrst. Možna nabava po
osebni izbiri, solidna postrež-
ba zajamčena.

Savinjsko trgovsko podjetje
Polzela, tel. Polzela 1

OTROŠKI VOZICEK, kombiniran, črne
barve, dobro ohranjen, poceni pro-
dam. Naslov v upravi LP. 889

FILM POTUJE PO SEVERU

Potujoči kino tudi na obalnih ladjah — Film utira pot knjigam

Pri razvoju kulturne dejavnosti je najbrž le malokje toliko težav kot na Norveškem, v deželi z mogočnimi zasneženimi planinami in fjordi med gozdovi, kjer so posamezni zaselki povsem ločeni med seboj in daleč od večjih mest. Po vojni si Norveška močno prizadeva, da bi vključila v kulturno življenje tudi prebivalstvo najbolj odročnih in težko dostopnih krajev ter razvila v njem zanimanje za javna dela in za umetnost. Na tem področju so

dosegli Norvežani že nekaj uspehov, precej pa so jim pomagali pri tem tudi potujoči kinematografi.

Podeželska naselja so obiskovali potujoči kinematografi že pred vojno, vendar so prirejali predstave samo tam, kjer so si obetali znatne dohodke. Sedanja organizacija potujočih kinematografov je povsem drugačna. Družba »Norsk Bygdekino« ima 40 projektorjev na avtomobilih in šest potujočih filmskih ladij, ne posluje pa na komercialni osnovi, marveč predvaja najboljše filme po vsej deželi, s čimer je že zbudila zanimanje tistih ljudi, ki imajo z zunanjim svetom le skromne stike. Poglavitni delničar v tej družbi je država, z njo pa sodeluje tudi nekaj družbenih organizacij. Norveška skupščina je že večkrat odobrila znatne kredite in s tem omogočila družbi kar najširšo dejavnost. Po statističnih podatkih pripravi ta organizacija na leto v 840 naselelih okoli 20.000 predstav, k temu pa je treba prišteti še posebne predstave v bolnišnicah in zdraviliščih.

Norveška potujoča kinematografska služba deluje po »verzijski sistem«: avtomobili in ladje vozijo brez prestanka drug za drugim in tako obiščejo vsako naselje enkrat ali dvakrat na mesec, pripravijo pa dvoje predstav dnevno. Družba ima štiri skupine, katerih ena dela na jugu, druga na skrajnem severu dežele, dve pa ob obalah. Daleč na sever spravljajo filme samo ladje, od obale pa jih prevažajo v notranjost z goseničarji. Ker filmskih dvoran ni dovolj, so predstave v šolskih poslopjih, v tovarnah, hotelih, pri športnih klubih in celo v garažah.

Dan pred prihodom kinematografske skupine se pripelje v kraj zastopnik družbe, ki napravi primerno reklamo in se pogovori z zainteresirani. Sofer filmske ekipe hkrati tudi prodaja vstopnice in upravlja kinoprojektor. Na svo-

jem področju mora biti ta mož pravi strokovnjak, saj na severu ni daleč naokoli nikogar, ki bi mu lahko v stiski priskočil na pomoč, pa tudi sicer so planinske ceste na visokem severu tesne, vijugaste in nenavadno strme. »Vozni red« pogosto spreminjajo snežni zameti. Se teže kot pozimi je na pomlad, ko so zaradi tajajočega se ledu poplavljene mnoge pokrajine s cestami vred. Soferji smejo odpovedati predstavo le v skrajnem primeru, zato skušajo priti tudi čez najtežje prehode.

Filmske ladje so pravzaprav čolni, ki prevažajo tričlansko filmsko ekipo vzdolž obale. Prebivalstvo »pozabljenih« naselij pripravi filmski ekipi naravnost slavnosten sprejem, saj je to zanje pomemben dogodek v enoličnem življenju na visokem severu.

Pred dvema letoma je ta filmska družba sklenila posebno pogodbo tudi z organizacijo norveških knjižnic. Tako zdaj vozijo potujoče filmske ekipe s seboj tudi knjige iz osrednje knjižnice v Trondhjemu. Ko skupina spet pride naokoli, pobere izposojene knjige in razdeli nove. Film je torej tudi knjigi odprl pot na visoki sever.

Maurice Chevalier ima v Parizu varietejsko gledališče, ki v njem nastopajo tudi najbolj znane filmske in televizijske igralkice. Tako je na primer pred dnevi poskrbela za novo točko pevka in plesalka Zizi Jeanmaire, ki ji je po predstavi čestital tudi znani komik Fernandel.

Med francoskimi filmskimi igralkami trenutno najbolj zaposlena mlada Brigitte Bardot se je poskusila na filmskem karnevalu v Parizu kot dreserka mačk. Baje so se čedne živalice v lepi družbi kar uspešno vedle...

MARIA SCHELL V »BELIH NOČEH«

Znana švicarska igralka Maria Schell, ki jo poznamo med drugim tudi iz filma »Poslednji most«, snema v Rimu »Bele noče«. Zadnje čase so se vztrajno širile govorice o njeni bližnji poroki, nedavno pa je igralka na tiskovni konferenci potrdila njihovo resničnost. Letos aprila, takoj po zaključku snemanja »Belih noč«, se namerava v Švici poročiti z nemškim igralcem švicarskega rodu Horstom Hächlerjem.

GOLOBI ZA REKLAMO

Neka britanska filmska družba je sklenila z nemškim igralcem Hardyjem Krügerjem pogodbo za dva filma. Za reklamo se jim je zdelo potrebno fotografirati v Angliji malo znanega igralca v družbi slovitih londonskih golobov. Filmski reporter je potresel Krügerja z drobtinami, trenutek kasneje so prileteli golobi, po uspešnem posnetku pa je moral igralec takoj poslati plašč v čištilnico.

»Stoletja pod soncem«

Mehiška zgodovina na filmskem platnu

Na vabilo Uptona Sinclaira je veliki sovjetski režiser Ajzenštajn pred 25 leti obiskal Mehiko, da bi napravil film o njej. Takrat si je pridobil Ajzenštajn svetovno slavo s »Križarko Potemkin«, epskim delom, ki še vedno velja za enega izmed vrhunskih dosežkov filmske umet-

nosti. Upton Sinclair je zagotovil pomoč holivudskih filmskih mogotcev in tako zbral dovolj finančnih sredstev za ureditve Ajzenštajnovi zamisli: režiser je hotel napraviti film o zgodovini Mehike vse od davnih časov majevske kulture pa do revolucije leta 1910.

Dve leti je Ajzenštajnova ekipa potovala po Mehiki. Film naj bi se imenoval »Živela Mehika!«, vendar ga niso dokončno posneli, ker se filmski ustvarjalci in finančniki niso mogli sporazumeti. Ajzenštajn se je vrnil v Sovjetsko zvezo.

Sele nedavno je v montaži Mary Seaton zagledal luč sveta film »Stoletja pod soncem«, v katerem so uporabili večinno dragoceni Ajzenštajnovi posnetki. Filmski prolog pričara gledalcu podobo Jukatana in indijancev Mayo pred španskim napadom. Na platnu se zvrstijo posnetki »cesarstva sonca« in spomeniki njegove davne kulture, nato pa sledi filmski prikaz prihoda čet Fernanda Cortesa. Skupno s črnimi menihi, ki so vihteli križ, so vojaki španskega kapetana prinesli Mayem z ognjem in mečem svojo »civilizacijo«. Osvajalci so podrl starodavna sveetišča in zgradili katedrale. Med posnetki bikoborb in slavnosti na čast novim oblastnikom posreduje Ajzenštajn gledalcu kaj več kot pa samo trpljenje Indijancev.

Potem se kamera ustavi v pokrajini Tehuantepec, ki so ji za vojevalci prizanesli. V tej deželi,

kjer so se ohranili stari običaji, je Ajzenštajn napravil posnetke indijanskega poročnega slavja...

Film se nadaljuje z opisom življenja leta 1906 na mehiški vzhodni planoti na razvalinah davnega azteškega cesarstva. Veleposestniki so zahtevali preveč, tlačani so se uprli. Tri upornike so veleposestniki žive pokopali. Na meji tistega, kar prenesejo oči filmskega gledalca, je Ajzenštajn ustvaril iz teh krutih prizorov tragično lepoto.

V filmu Indijanci prezirajo smrt, proslava dneva mrtvih se spremeni v razgibano svečanost, nasmejani otroški obrazi pa simbolično ponazarjajo življenjsko silo in up sodobne Mehike.

Ajzenštajn je hotel vključiti v svoj film tudi revolucijo leta 1910. Pokazati je želel Pancha Villo, ki prinaša na čelu svojih enot sestradanim kmetom hrano. Zapata pa po uspešnem zaključku bojev z veleposestniki deli zemljo pravim lastnikom. Te filmske epizode niso nikoli posneli, Mary Seaton pa jo je ponazorila z zvočnim montažo in s kratkim besedilom.

Ingrid Bergman, ki je nedavno prejela nagrado holivudskih filmskih kritikov in ji obetajo Oscarja kot najboljši igralki v minulnem letu, je na predpustni zabavi v pariškem »Cirque d'Hiver« nastopila tudi kot spretna žonglerka z igralnimi kartami.

NOVI UKREPI CENZURE

Hollywoodska filmska cenzura je uveljavila nova merila o tem, kaj je na filmskem platnu spodobno in kaj ne. Tako je na primer cenzura prepovedala prave poljube, češ da so pohujšljivi. Spravila jih je v isto vrsto s prikazi samomorov, surovosti in prostitucije. Dovoljeno pa je kazati na filmskem platnu vedenje uživalcev mamil in postopek pri trgovini z belim blagom.

Filmski DROBIŽ

Mladi nemški igralec Hardy Krüger je uspešno prestal poskusno snemanje pri Ranku. V kratkem bo nastopil v svojem prvem angleškem filmu »Enemu je uspelo«, ki bo nastal po resničnih dogodivščinah nemškega letalca Franza von Werra. Angleži so ga med vojno ujeli, ker pa je skušal pobegniti, so ga odpeljali v Kanado. Njegovo hrepenenje pa je bilo močnejše, nazadnje mu je uspelo pobegniti. Režiral bo Roy Baker.

V nemških ateljejih Geiseltasteig nastaja pod vodstvom francoskega režiserja Andréja Hunebella italijansko-francosko-nemški film »Casino de Paris«. Partner znane nemške pevke šlagerjev Catherine Valente je italijanski režiser Vittorio de Sica.

Japonsko ministristvo za informacije je odklovalo jugoslovansko-avstrijski film »Poslednji most« s srebrno medaljo.

Jayne Mansfield je podpisala z družbo Fox sedemletno pogodbo. Najprej bo nastopila v dveh cinemascopskih filmih, in sicer v »Gusarjih« in v »Avtobusu na stranskih poteh«.

Družba Warner Bros si je za 250.000 dolarjev pridobila pravico do snemanja filma po romanu »Zgodba neke nune«. V glavni vlogi bo nastopila Audrey Hepburn.

Lillian Harvey, zvezda številnih filmov nemškega podjetja UFA, je praznovala pred dnevi petdesletnico. Filmov »Ljubezenski valček«, »Kongres pleše«, »Trije z bencinske črpalke« in »Modri seno«, ki je v njih igrala, pela in pisala, se še danes marsikdo rad spominja. Nekaj let pred vojno je odšla v Hollywood, kjer je nastopila v vrsti filmov.

V ameriškem časopisu New Herald Tribune je bil pred kratkim naslednji oglas: Naprodaj je ljubavno gnezdece slovitega dramatika in še bolj slavne filmske igralki. Vila ima sedem sob, tri kopalnice, teraso, garažo in krasen vrt. Cena 29.500 dolarjev. Očitno gre za gnezdece novoporočencev Arturja Millerja in Marilyn Monroe.

Glorija Lloyd, hči slavnega komika nemega filma Harolda Lloydja je dobila senu, ki je »Skušnjava«. Sodeč po dramatični vsebini tega filma, Gloria ni podedovala očetovega daru za komiko.

Mlada ameriška igralka Carrol Baker, ki je igrala glavno vlogo v najnovejšem Kazanovem filmu »Baby Doll«, je pred kratkim postala mati. Na svojo novo vlogo v resničnem življenju je bila po mnenju ameriških filmskih kritikov dobro pripravljena, ker je že v filmu enkrat rodila.

Režiser filma »Utrujeni heroji« Yves Ciampi se je pred kratkim vrnil z Japonskega, kjer je napravil zunanje posnetke za svoj novi film. Francoskim novinarjem je dejal, da je japonska filmska proizvodnja najmočnejša na svetu, saj doseže do 600 filmov na leto.

Kar dobri prijatelji sta že postali Gina Lollobrigida in kozica, ki bo z njo nastopila v nekaterih prizorih »Notredamskega zvonarja«. Ker je scenarist predpisal kozji precejšnje igralске sposobnosti, so jo morali dresirati več mesecev. Zivalski pameti pa niti najboljši režiser ne more dopovedati vsega, zato je dal producent zavarovati kozo in Gino za četr milijona frankov.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

334 Stražar je pogledal neznančovo legitimacijo, mu jo vrnil, pokimal in ju spustil skozi žično oviro. Naglo sta stopila po prašni cesti. »To je bilo pa preprosto!« je na glas rekel Janez. »Mar hočeš, da bi se streljala s celim bataljonom?« ga je vprašal vodnik. »No, vedno tudi ne gre tako lahko. Imela sva pač srečo. Včasih si je treba tudi z orožjem očistiti pot iz mesta.«

335 Dolgo sta hodila po cesti in mimo bunkerjev, pred katerimi so postopali fašisti, potem pa sta zavila na poljsko pot med zorane njive. Zito je bilo že požeto in po njivah so se spreletavale vrane. »Bova dolgo hodila? Kdaj bova tam?« je vprašal Janez. »Mogoče zvečer.« je odvrnil redkobesedni vodil. Janez ga je pogledal in vprašal: »Tovariš, kako pa ti je ime? Mislim reči, kako naj te kličem?«

336 Janezov vodnik se je zasmel. »Ali ni vseeno, kako mi je ime? No, pa me kliči Črt. Zdi se mi, da sem te nekoč že srečal v mestu. Prenašam razne reči, pa sem dostikrat tam. Danes so mi obesili še tebe. No, bo že šlo. Morava pa tudi...« Črt ni končal stavka — nekje prav blizu je zaropotala strojnica. Črt je v istem hipu že ležal v razgonu ob poti. Janez ga je posnemal in se vrgel na tla ob njem.